

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Knyszyn

-

Projekt do konsultacji społecznych

Knyszyn, Białystok - kwiecień 2017r.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Szczegółowa diagnoza	5
II.1 Diagnoza obejmująca kwestie społeczne	5
Struktura demograficzna i społeczna	5
Pomoc społeczna i poziom zamożności społeczeństwa	8
Bezpieczeństwo	16
Bezrobocie	27
Edukacja i kapitał społeczny	32
Frekwencja w wyborach	34
II.2 Diagnoza obejmująca kwestie gospodarcze	35
Wskaźniki aktywności gospodarczej	35
II.3 Diagnoza obejmująca kwestie techniczne oraz przestrzenno – funkcjonalne	36
Warunki lokalowe	36
Infrastruktura drogowa	39
II.4 Diagnoza obejmująca kwestie środowiskowe	40
Poziom azbestu	40
Termomodernizacja	42
System ogrzewania	42
III. Wyniki badania ankietowego	45
IV. Delimitacja obszaru zdegradowanego i rewitalizacji	52

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

I. Wprowadzenie

Podstawą prawną przy sporządzaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Knyszyn jest Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015r. (Dz.U. z 2015 r. poz.1777). Dokument ten odgrywać będzie bardzo ważną rolę - pozwoli bowiem wyznaczyć obszary problemowe na terenie Gminy a następnie priorytetowe działania w zakresie ich rewitalizacji.

Gmina Knyszyn przystępując do przeprowadzenia rewitalizacji, zgodnie z wytycznymi ustawy, zobowiązana jest do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, może zostać wyznaczony jako **obszar zdegradowany** w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych: zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako **obszar rewitalizacji**. Obszar ten:

- nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy,
- może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Jako obszar rewitalizacji wskazać można również niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojkowe albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska. Mogą one zostać zakwalifikowane do obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym. Dokument diagnozy stanowi załącznik do Uchwały o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, który potwierdza spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia.

Opracowując przedmiotową analizę uwzględniono przede wszystkim zalecenia zawarte w ustawie. Zgodnie z nimi diagnoza opierać powinna się na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim zjawiska i problemy społeczne na danym terenie. Uwzględniając zalecenia, iż obszar wymagający wsparcia stanowi jednostkę charakteryzującą się kumulacją negatywnych zjawisk i procesów oraz stanowi szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego, dokonano analizy podstawowych obszarów funkcjonowania Gminy.

Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego określono listę potencjalnych wskaźników zgodnych z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. Dla przestrzennego zobrazowania wyników analizy Gminę Knyszyn podzielono zgodnie ze strukturą jednostek pomocniczych na Miasto Knyszyn (ulice) oraz 14 sołectw. Graficzny podział na strefy przedstawia rycina nr 1.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Ryc. 1 Podział Gminy Knyszyn na jednostki pomocnicze, źródło: opracowanie własne.

Dla wydzielonych obszarów pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Miejskiego w Knyszynie, jak i specjalnie w tym celu wygenerowany przez instytucje zewnętrzne, m.in. Powiatowy Urząd Pracy w Mońkach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Knyszynie, Komendę Powiatową Policji w Mońkach, Zespół Szkół Ogólnokształcących w Knyszynie oraz Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Mońkach.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

II. Szczegółowa diagnoza

II.1 Diagnoza obejmująca kwestie społeczne

Struktura demograficzna i społeczna

Zgodnie z danymi z Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego w Knyszynie Gminę Knyszyn na koniec grudnia 2016r. zamieszkiwało 4818 osób z czego większość to mieszkańcy miasta Knyszyn (2822, tj. około 60%). Pozostała ludność to mieszkańcy terenów wiejskich Gminy (1996). Wśród wszystkich mieszkańców gminy kobiety stanowiły nieco ponad połowę populacji (2434 kobiet, tj. 50,52%). Miasto Knyszyn zamieszkiwało 1429 kobiet (50,64% wszystkich mieszkańców miasta) a mężczyźni – 1393 osób (49,36%). Bardzo równomiernie rozkładają się też proporcje na terenach wiejskich gdzie populacja kobiet stanowi 50% ogółu mieszkańców wszystkich wsi w Gminie Knyszyn.

Tabela1. Struktura ludności Gminy Knyszyn według płci i wieku – stan na grudzień 2016r.

	Ilość mieszkańców	kobiety	mężczyźni	Przedział wiekowy kobiety					Przedział wiekowy mężczyzn				
				0-18	19-24	25-44	45-64	65-103	0-18	19-24	25-44	45-64	65-103
Gmina Knyszyn	4818	2434	2384	426	182	727	617	482	447	211	811	619	296
miasto Knyszyn	2822	1429	1393	234	101	433	398	263	259	126	479	362	167
Tereny wiejskie	1996	1005	991	192	81	294	219	219	188	85	332	257	129
Nowiny Kasjerskie	125	62	63	14	1	19	13	15	9	6	24	12	12
Chobotki	88	49	39	14	7	10	9	9	7	2	14	11	5
Nowiny Zdroje	21	10	11	0	1	2	2	5	2	0	6	1	2
Czechowizna	194	102	92	22	5	26	22	27	18	6	28	29	11
Poniklica	58	28	30	6	3	7	5	7	9	4	6	5	6
Grądy	161	78	83	16	5	23	18	16	12	6	35	20	10
Ogrodniki	120	62	58	11	4	23	12	12	16	3	18	16	5
Guzy	192	96	96	16	11	31	24	14	18	6	33	25	14
Wodziłówka	17	6	11	0	0	0	1	5	0	0	4	5	2
Jaskra	172	85	87	14	5	30	15	21	16	10	22	24	15
Wojtówce	123	62	61	14	1	18	10	19	16	3	26	8	8
Kalinówka Kościelna	172	89	83	13	8	25	21	22	12	7	24	30	10
Zofiówka	251	128	123	24	18	33	25	28	21	19	29	37	17
Knyszyn - Zamek	302	148	154	28	12	47	42	19	32	13	63	34	12

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego w Knyszynie

W ujęciu według tzw. ekonomicznych grup wieku w Gminie Knyszyn największy odsetek stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym (3167 osób, tj. 66% wszystkich mieszkańców Gminy). Na terenie miasta łącznie zamieszkiwało 1899 osób w wieku produkcyjnym, z czego mężczyźni stanowili 51%

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

(967 osób), natomiast kobiety 49% (932 osoby). Na obszarze wiejskim mężczyźni w wieku produkcyjnym to łącznie ponad 53% całej grupy wiekowej z ww. terenu (674 mężczyzn). Kobiety natomiast w liczbie 594 stanowią 47% populacji.

Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły w całej gminie około 18% społeczeństwa (873 osoby z czego 493 osoby zamieszkują miasto Knyszyn a 380 – tereny wiejskie). Całkowita liczba mężczyzn w tej grupie to 447 osób co stanowi około 51% populacji w wieku przedprodukcyjnym, natomiast liczba kobiet wyniosła 426 osób czyli niespełna 49%.

Trzecią grupę ekonomiczną stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Na koniec grudnia 2016r. odnotowano 778 osób, stanowiąc 16% całej populacji Gminy. Mężczyźni w tej grupie liczą 296 osób (38%), kobiety są w zdecydowanej większości – 482 osoby (62% ogółu ludności w wieku poprodukcyjnym). Miasto Knyszyn zamieszkuje 430 osób w wieku poprodukcyjnym, na terenach wiejskich Gminy- 348 osób.

Tabela 2. Liczba ludności Gminy Knyszyn w ujęciu tzw. ekonomicznych grup wieku – stan na grudzień 2016r.

		wiek przedprodukcyjny (0-18 lat)	wiek produkcyjny (19-64 lata)	wiek poprodukcyjny (65+)
Gmina Knyszyn	Kobiety	426	1526	482
	Mężczyźni	447	1641	296
	Razem	873	3167	778
miasto Knyszyn	Kobiety	234	932	263
	Mężczyźni	259	967	167
	Razem	493	1899	430
tereny wiejskie	Kobiety	192	594	219
	Mężczyźni	188	674	129
	Razem	380	1268	348

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego w Knyszynie

Coraz bardziej istotne stają się relacje między poszczególnymi grupami wieku ekonomicznego ludności, co obrazuje **współczynnik obciążenia demograficznego**. Obecnie w Gminie Knyszyn na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 52 osoby w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym). Wartość wskaźnika dla miasta Knyszyn wynosi 48,6 osoby/100 osób natomiast dla obszaru wiejskiego – 57,4/100 osób. Natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym w całej Gminie wyniosła 778 osób co stanowi około 25 osób na 100 osób w wieku produkcyjnym. Dla obszaru wiejskiego wskaźnik wyniósł 27,4 osoby, a dla miasta Knyszyn 22,6 osoby.

W poniższej tabeli przedstawiono **dynamikę zmian w liczbie ludności** zamieszkującej Gminę Knyszyn w podziale na poszczególne jednostki administracyjne. Dysponowano pełnym zakresem danych za lata 2010 - 2016. Dane za rok 2011-2015 stanowią wynik zmiany liniowej wielkości z 2010r. postępującej zgodnie z trendem do roku 2016 w poszczególnych jednostkach administracyjnych. Dlatego też analizę zmian przeprowadzono porównując dane wyłącznie z roku 2010 do roku 2016. W tabeli kolorem zielonym zaznaczono korzystne zmiany w postaci zwiększenia (lub zachowania stałej)

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

liczby ludności w danej jednostce, a kolorem czerwonym istotnie niekorzystne zmiany (poniżej 9,5% w stosunku do roku 2010). Wyludnianie się jest problemem niemalże całej Gminy Knyszyn (poza miejscowościami Nowiny Kasjerskie i Nowiny Zdroje). Największy problem wyludnienia zaobserwowano w Wodziłówce (ubytek mieszkańców ponad 26% w stosunku do 2010r.). Wysoki poziom wyludnienia dotyczy również mieszkańców wsi Jaska i Kalinówka Kościelna (po 9,95%).

Tabela 3. Dynamika zmian w liczbie ludności Gminy Knyszyn w latach 2010- 2016

	2010r	2011r	2012r	2013r	2014r	2015r	2016r	Dynamika zmian w liczbie ludności 2016r do 2010r
Gmina Knyszyn	5019	4983	4940	4911	4924	4897	4818	-4,00%
miasto Knyszyn	2893	2887	2868	2868	2877	2857	2822	-2,45%
tereny wiejskie	2126	2096	2072	2043	2047	2040	1996	-6,11%
Nowiny Kasjerskie	123	124	125	122	123	124	125	1,63%
Chobotki	93	92	91	90	84	88	88	-5,38%
Nowiny Zdroje	21	22	21	20	19	19	21	0,00%
Czechowizna	198	197	196	195	194	195	194	-2,02%
Poniklica	59	60	59	57	57	58	58	-1,69%
Grądy	172	169	169	165	169	169	161	-6,40%
Ogrodniki	126	125	125	122	121	120	120	-4,76%
Guzy	206	202	201	205	201	201	192	-6,80%
Wodziłówka	23	22	19	17	16	16	17	-26,09%
Jaskra	191	187	186	183	180	175	172	-9,95%
Wojtówce	132	128	128	124	126	124	123	-6,82%
Kalinówka Kościelna	191	186	186	184	187	179	172	-9,95%
Zofiówka	264	257	248	245	257	260	251	-4,92%
Knyszyn - Zamek	327	325	318	314	313	312	302	-7,65%

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego w Knyszynie

Analizie poddany został również przyrost naturalny w Gminie Knyszyn – różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów. Wartość dodatnia oznacza liczbę urodzeń przewyższającą liczbę zgonów, ujemna - odwrotnie. Jeśli mamy do czynienia z wartością ujemną, mówimy o ubytku naturalnym. Na przestrzeni ostatnich 7 lat, poza rokiem 2015 r. odnotowywano na terenie Gminy ubytek naturalny. Analizując dane, zaobserwować można iż zjawisko to jest spowodowane spadkiem liczby urodzeń z roku na rok (za wyjątkiem roku 2015 kiedy przyrost naturalny wyniósł 12 osób a stopa przyrostu naturalnego - 2,45 ‰).

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Tabela 4. Analiza Przyrostu / Ubytku naturalnego w Gminie Knyszyn w latach 2010-2016.

Gmina Knyszyn			Przyrost / Ubytek naturalny	Liczba mieszkańców	Stopa przyrostu / Ubytku naturalnego w %
Rok	Zgony	Urodzenia			
2010.12.31	56	42	-14	5019	-2,79
2011.12.31	60	48	-12	4983	-2,41
2012.12.31	55	46	-9	4940	-1,82
2013.12.31	59	38	-21	4911	-4,28
2014.12.31	55	50	-5	4924	-1,02
2015.12.31	35	47	12	4897	2,45
2016.12.31	48	44	-4	4818	-0,83

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego w Knyszynie

Pomoc społeczna i poziom zamożności społeczeństwa

Dane dotyczące ilości i struktury świadczeniobiorców Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knyszynie.

Poziom zamożności społeczeństwa jest mierzony m.in. wskaźnikiem osób korzystających z pomocy społecznej. Na terenie gminy Knyszyn w 2016 roku z pomocy społecznej skorzystało łącznie 614 osób z 227 rodzin co stanowi 12,69% ogółu społeczeństwa gminy. Najwięcej osób (330, tj. 53,75% świadczeniobiorców) przypada na mieszkańców miasta Knyszyn.

Tabela 5. Ilość beneficjentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knyszynie w 2016r.

	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie objęta świadczeniem z MOPS	% udział	Liczba mieszkańców	% udział świadczeniobiorców w skali ilości mieszkańców
GMINA KNYSZYN	227	614	100,00%	4818	12,69%
MIASTO KNYSZYN	131	330	53,75%	2822	11,69%
SOŁECTWA	96	284	46,25%	1996	14,08%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knyszynie oraz Ewidencji Ludności UM w Knyszynie

Biorąc pod uwagę powody przyznania świadczeń główną przyczyną jest **bezrobocie**. Z tego powodu MOPS w Knyszynie udzielił w 2016 roku 1205 świadczeń z czego aż 874 przypadło mieszkańcom miasta Knyszyn. Średnia ilość świadczeń z tego tytułu w Gminie Knyszyn wyniosła 35,44/jednostkę referencyjną (ulica i Sołectwo). Obszary kryzysowe znacznie przekraczające wskaźnik to ul: Białostocka (średnia 179 świadczeń/jednostkę referencyjną) oraz Grodzieńska i Szkolna (109 świadczeń), oraz tereny wiejskie- Knyszyn Zamek (158 świadczeń).

Kolejnym powodem przyznawania świadczeń była **niepełnosprawność**. Z tego tytułu MOPS przyznał 481 świadczeń – 201 świadczeń dla mieszkańców Knyszyna i 280- zamieszkującym Sołectwa. Średnia w tym przypadku to 14,15 świadczenia. Największe obszary kryzysowe w Gminie Knyszyn to: ul.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Knyszyn

Tykocka, Szkolna, Goniądzka i Białostocka w Knyszynie oraz miejscowości Zofiówka, Kalinówka Kościelna i Wodźłówka.

Ze względu na **potrzebę ochrony macierzyństwa lub wielodzietność** stan udzielonej pomocy społecznej, przekraczający średnią gminną (7,44 świadczenia) wystąpił na 2 ulicach w Knyszynie - ul. Goniądzkiej (91 świadczeń) i ul. Grodzieńskiej (10 świadczeń) oraz na terenach wiejskich Gminy – Czechowizna, Wojtówce, Zofiówka, Kalinówka Kościelna i Knyszyn Zamek.

Najmniejszą ilość świadczeń w Gminie Knyszyn udzielono ze względu na ubóstwo (średnia dla gminy - 5 świadczeń) oraz długotrwałą i ciężką chorobą (3,91 świadczenia).

Tabela 6. Przyczyny występowania z wnioskiem o pomoc do MOPS-u w Knyszynie

		Liczba osób objęta świadczeniem z MOPS	Ilość świadczeniobiorców na 100 mieszkańców	Bezrobocie	Średnia ilość świadczeń	Niepełnosprawność	Średnia	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	Średnia	Ubóstwo	Średnia	Długotrwała i ciężka choroba	Średnia
Gmina Knyszyn		604	13,72	1205	35,44	481	14,15	253	7,44	170	5,00	133	3,91
miasto Knyszyn		330	13,43	874	46,00	201	10,58	101	5,32	100	5,26	95	5,00
1.	GONIAŹDZKA	25	8,59	40	35,44	26	14,15	91	7,44	3	5	8	3,91
2.	STARODWORNA	27	14,14	74	35,44	22	14,15	-	7,44	-	5	14	3,91
3.	LEGIONOWA	3	5,45	28	35,44	-	14,15	-	7,44	-	5	19	3,91
4.	SZKOLNA	22	14,57	109	35,44	30	14,15	-	7,44	-	5	-	3,91
5.	TYKOCKA	32	11,55	82	35,44	47	14,15	-	7,44	-	5	-	3,91
6.	KOŚCIELNA	6	6,98	45	35,44	-	14,15	-	7,44	-	5	-	3,91
7.	ŁĄKOWA	5	8,20	16	35,44	24	14,15	-	7,44	-	5	-	3,91
8.	OBOZOWA	7	9,59	57	35,44		14,15	-	7,44	-	5	-	3,91
9.	RYNEK	7	6,14	44	35,44		14,15	-	7,44	-	5	-	3,91
10.	GRODZIEŃSKA	55	22,18	109	35,44	12	14,15	10	7,44	1	5	1	3,91
11.	BIĄŁOSTOCKA	75	32,33	175	35,44	36	14,15	-	7,44	26	5	27	3,91
12.	MICKIEWICZA	15	15,96	25	35,44		14,15	-	7,44	-	5	6	3,91
13.	JAGIEŁŁY	5	5,21	12	35,44	-	14,15	-	7,44	-	5	-	3,91
14.	KRÓLOWEJ BONY	9	10,47	25	35,44	-	14,15	-	7,44	-	5	-	3,91
15.	ZYGMUNTA AUGUSTA	13	12,62	-	35,44	-	14,15	-	7,44	20	5	8	3,91
16.	POCZTOWA	1	4,17	-	35,44	1	14,15		7,44	-	5	-	3,91
17.	NOWA	4	8,16	27	35,44	-	14,15	-	7,44	-	5	-	3,91
18.	JAGIELLOŃSKA	16	8,00	6	35,44	-	14,15	-	7,44	50	5	12	3,91
19.	SIENKIEWICZA	3	11,54	-	35,44	3	14,15	-	7,44	-	5	-	3,91
SOŁECTWA		274	13,58	331	22,07	280	18,67	152	10,13	70	4,67	38	2,53
1.	CZECHOWIZNA	25	12,89	23	35,44	17	14,15	30	7,44	10	5		3,91
2.	WODZIŁÓWKA	8	25,00	10	35,44	42	14,15		7,44		5		3,91
3.	GRĄDY	13	7,78	27	35,44		14,15		7,44	13	5		3,91

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Knyszyn

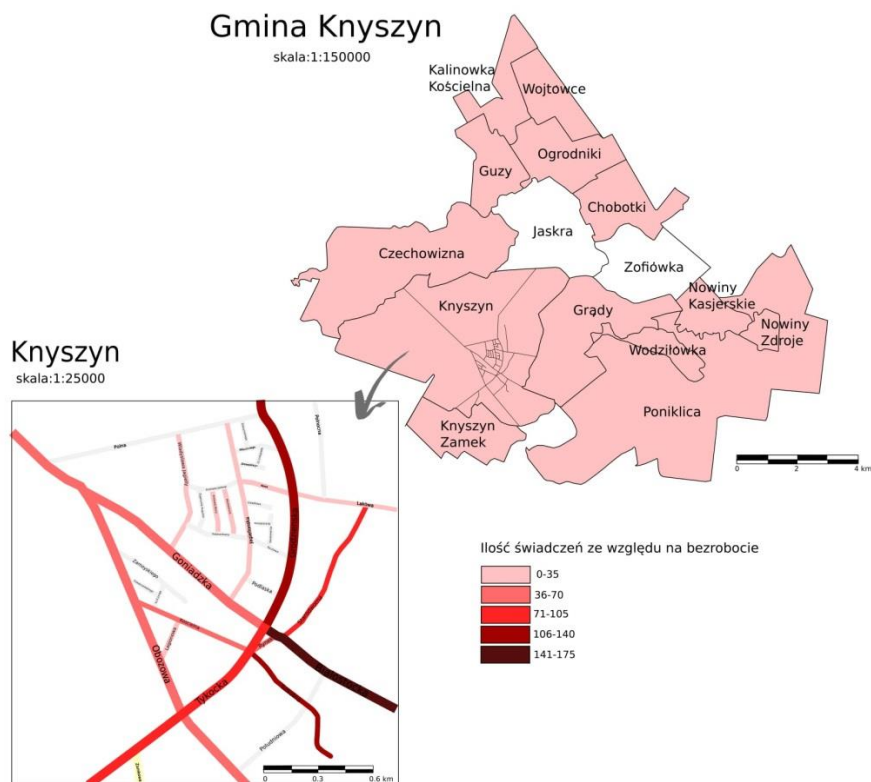
4.	NOWINY KASJERSKIE	9	7,20	9	35,44	4	14,15		7,44		5	12	3,91
5.	NOWINY ZDROJE	1	4,76	16	35,44		14,15		7,44		5		3,91
6.	ZOFIÓWKA	43	17,13		35,44	137	14,15	52	7,44	1	5	3	3,91
7.	JASKRA	7	4,07		35,44	12	14,15		7,44		5		3,91
8.	WOJTÓWCE	24	19,51	20	35,44	11	14,15	40	7,44	10	5		3,91
9.	GUZY	21	10,94	20	35,44	11	14,15		7,44		5		3,91
10.	KALINÓWKA KOŚCIELNA	27	15,70	16	35,44	26	14,15	18	7,44	26	5	1	3,91
11.	OGRODNIKI	11	9,17	26	35,44	9	14,15		7,44		5		3,91
12.	PONIKLICA	11	18,97	6	35,44		14,15		7,44		5		3,91
13.	CHOBOTKI	0	0,00	0	35,44	0	14,15	0	7,44	0	5	0	3,91
14.	KNYSZYN ZAMEK	74	24,50	158	35,44	11	14,15	12	7,44	10	5	22	3,91

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knyszynie

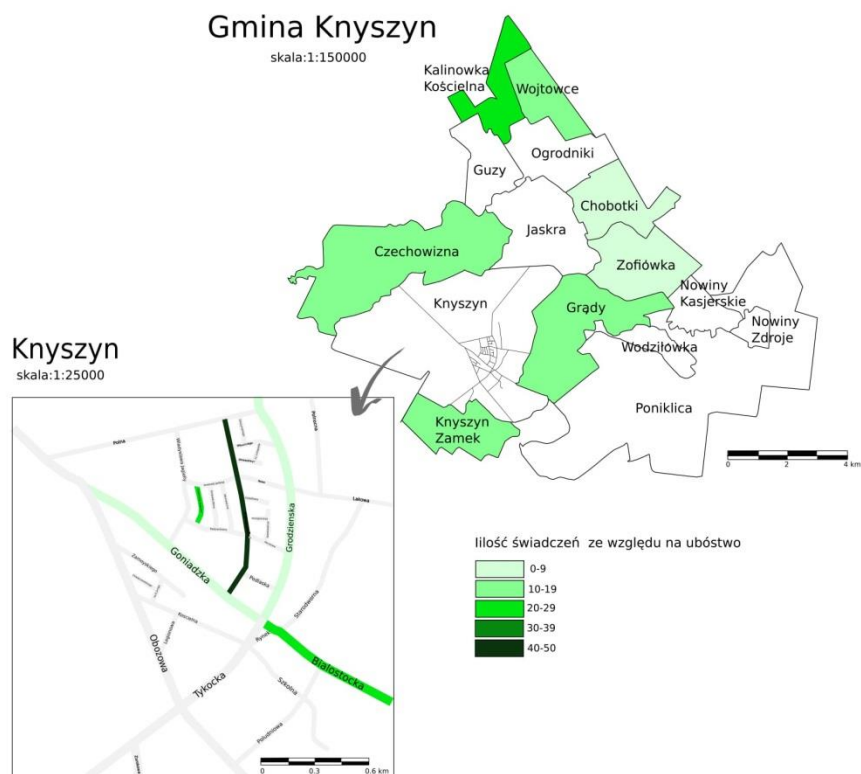

Ryc. 2. Ilość osób objęta świadczeniem MOPS-u w Knyszynie na 100 mieszkańców, źródło: opracowanie własne.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

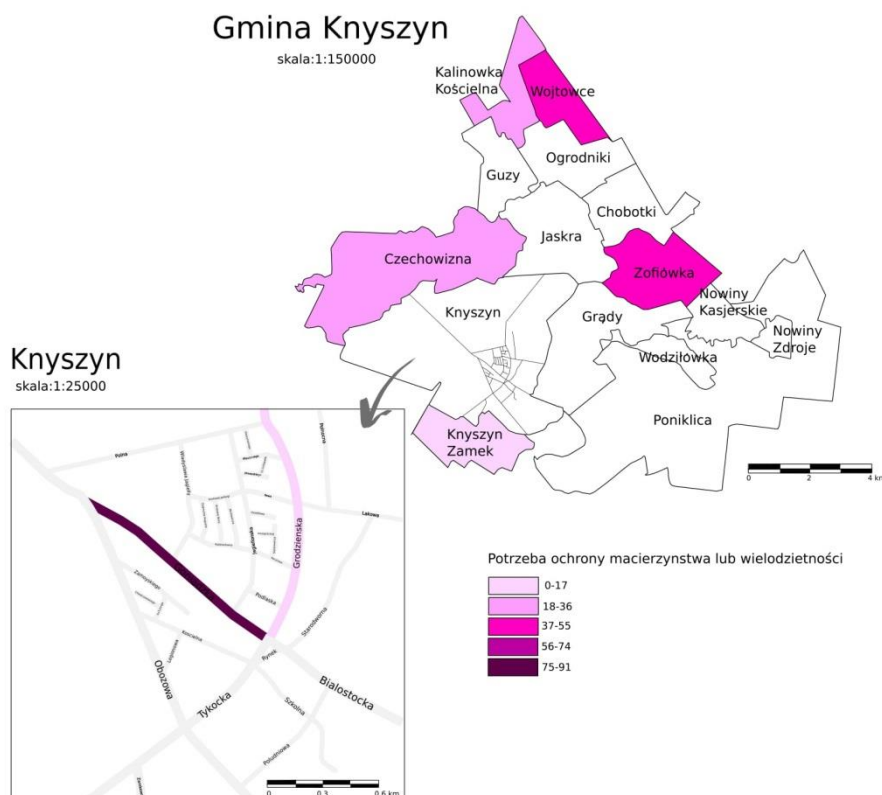

Ryc. 3. Ilość osób objęta świadczeniem MOPS w Knyszynie ze względu na bezrobocie, źródło: opracowanie własne

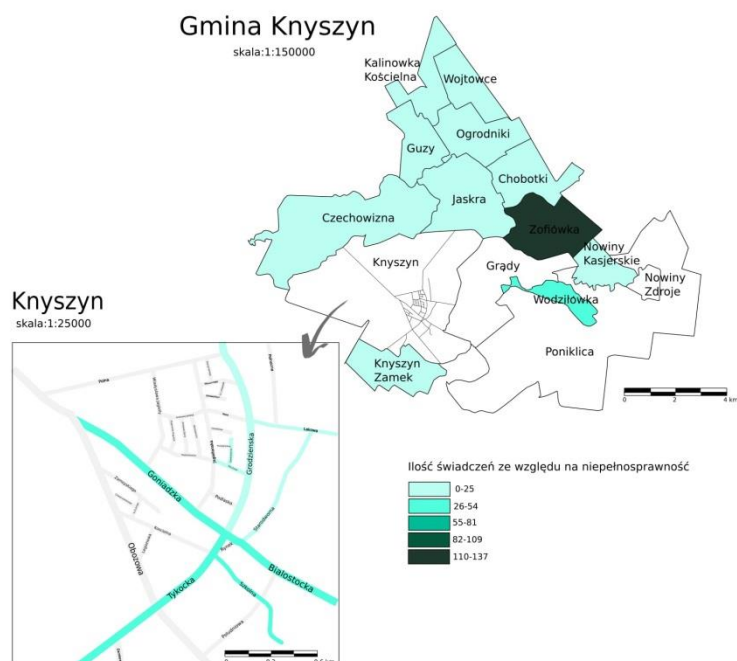

Ryc. 4 Ilość osób objęta świadczeniem MOPS w Knyszynie ze względu na ubóstwo, źródło: opracowanie własne

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

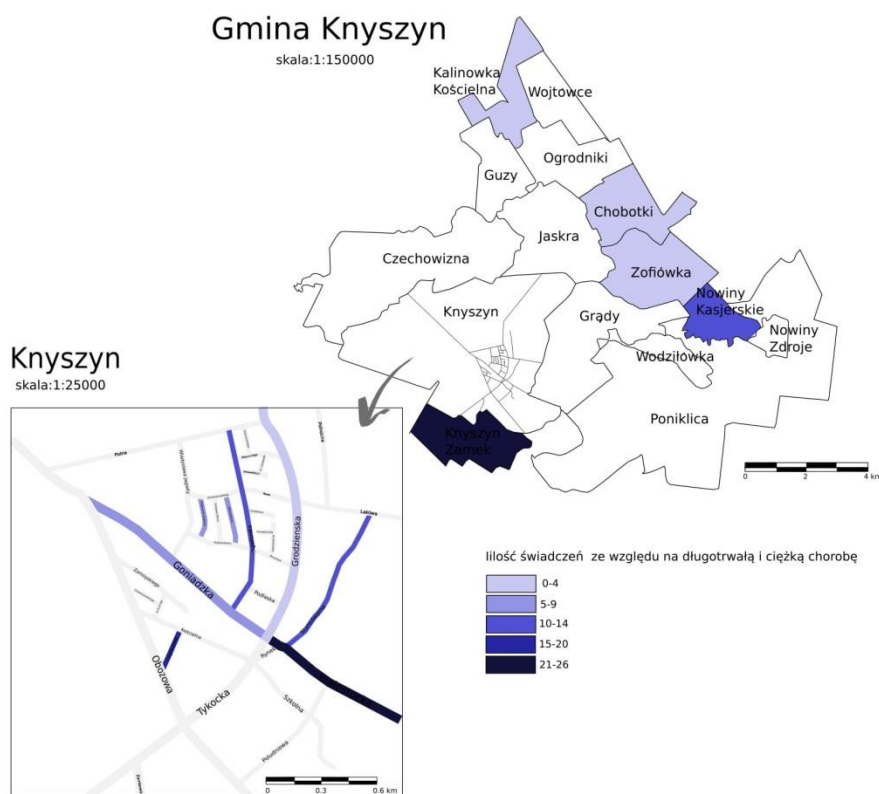

Ryc. 5 Ilość osób objęta świadczeniem MOPS ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa lub wielodzietność, źródło: opracowanie własne.

Ryc. 6 Ilość osób objęta świadczeniem MOPS ze względu na niepełnosprawność, źródło: opracowanie własne

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Ryc. 7 Ilość osób objęta świadczeniem MOPS ze względu na długotrwałą i ciężką chorobę, źródło: opracowanie własne.

Adekwatnym wskaźnikiem obrazującym poziom zamożności społeczeństwa jest **liczba wniosków złożonych w ramach programu rządowego „Rodzina 500+”** realizowanego od kwietnia 2016r. Na szczególną uwagę zasługuje analiza wniosków złożonych na pierwsze dziecko. Zgodnie z Ustawą¹ istnieje możliwość uzyskania świadczenia w wysokości 500 zł/m-c na pierwsze i kolejne dziecko, w przypadku, gdy: dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza 800 zł, a w przypadku kiedy przynajmniej jedno z dzieci jest osobą niepełnosprawną - nie przekracza 1 200 zł. Przy przyznawaniu świadczenia na drugie i kolejne dziecko w rodzinie nie obowiązuje kryterium dochodowe.

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knyszynie, na dzień 31.01.2017 r. zostało wypłaconych 550 świadczeń wychowawczych na 874 dzieci w wieku od 0 do 18 roku, zamieszkujących Gminę Knyszyn. Ze świadczenia wychowawczego „500+” korzysta 63% dzieci zamieszkujących Gminę.

Zgodnie ze stanem na 17.02.2017r. łącznie na terenie Gminy Knyszyn ze świadczenia „500+” korzystają 322 rodziny (550 świadczeń). Najwięcej rodzin w całej Gminie pobierających **świadczenie ze względu na niski dochód w rodzinie** (świadczenie na 1-sze i kolejne dziecko) przypada **na miasto Knyszyn** (140 rodzin, 43,48% wszystkich rodzin pobierających świadczenie wychowawcze w Gminie). Średnia wskaźnik dla Gminy na 100 mieszkańców wyniósł 5,66 rodziny. Kryzysowy obszar Gminy Knyszyn (ulice i Sołectwa) charakteryzujący się wyższym niż średni wskaźnikiem zaznaczono w tabeli

¹ Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. 2016 poz. 195).

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

kolorem szarym. Najwyższe nasycenie wskaźnika zaobserwowano na ul. Łąkowej (11,48), Osiedlowej (12,50) i Dmowskiego (10,53).

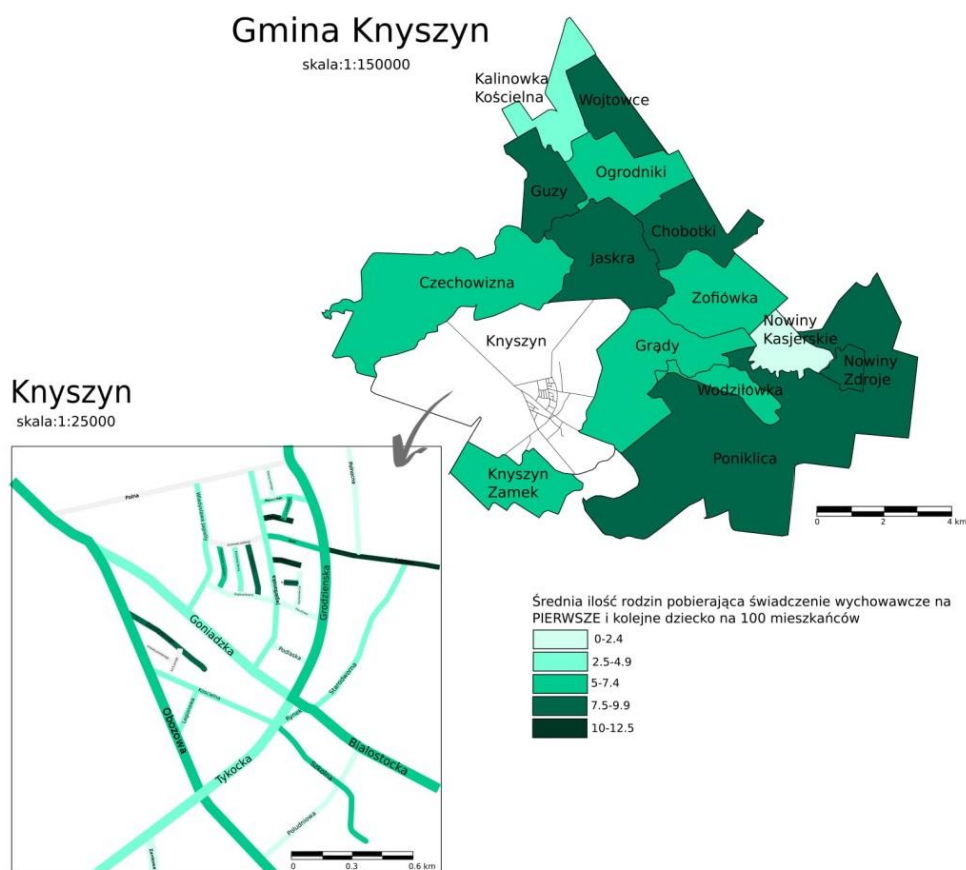
Tabela 7. Ilość rodzin w Gminie Knyszyn pobierająca świadczenie wychowawcze na pierwsze i kolejne dziecko

		Ilość rodzin pobierająca świadczenie wychowawcze na PIERWSZE i kolejne dziecko	Średnia ilość rodzin pobierająca świadczenie wychowawcze na PIERWSZE i kolejne dziecko na 100 mieszkańców
Gmina KNYSZYN		267	5,66
miasto KNYSZYN		140	5,19
1.	GONIĄDZKA	14	4,81
2.	STARODWORNA	6	3,14
3.	LEGIONOWA	2	3,64
4.	SZKOLNA	9	5,96
5.	TYKOCKA	12	4,33
6.	KOŚCIELNA	4	4,65
7.	ŁĄKOWA	7	11,48
8.	OBOZOWA	4	5,48
9.	RYNEK	4	3,51
10.	GRODZIŃSKA	13	5,24
11.	BIAŁOSTOCKA	14	6,03
12.	MICKIEWICZA	8	8,51
13.	JAGIEŁŁY	4	4,17
14.	KRÓLOWEJ BONY	4	4,65
15.	ZYGMUNTA AUGUSTA	7	6,80
16.	POCZTOWA	0	0,00
17.	NOWA	3	6,12
18.	JAGIELLOŃSKA	8	4,00
19.	SIENKIEWICZA	0	0,00
20.	DMOWSKIEGO	4	10,53
21.	OSIEDLOWA	8	12,50
22.	DASZYŃSKIEGO	0	0,00
23.	RADZIWIŁOWNY	0	0,00
24.	PODLASKA	0	0,00
25.	POŁUDNIOWA	0	0,00
26.	ZAMKOWA	0	0,00
27.	M. KONOPNICKIEJ	1	7,69
28.	11-GO LISTOPADA	1	7,14
29.	J.PIŁSUDSKIEGO	1	4,55
30.	J. ZAMOYSKIEGO	2	9,09
31.	PÓŁNOCNA	0	0,00

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

SOŁECTWA		127	6,30
1.	CZECHOWIZNA	13	6,70
2.	WODZIŁÓWKA	1	6,67
3.	GRĄDY	11	6,59
4.	NOWINY KASJERSKIE	2	1,60
5.	NOWINY ZDROJE	2	9,52
6.	ZOFIÓWKA	16	6,37
7.	JASKRA	13	7,56
8.	WOJTÓWCE	10	8,13
9.	GUZY	15	7,81
10.	KALINÓWKA KOŚCIELNA	8	4,65
11.	OGRODNIKI	6	5,00
12.	PONIKLICA	5	8,62
13.	CHOBOTKI	7	7,95
14.	KNYSZYN ZAMEK	18	5,96

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knyszynie

Ryc. 8. Ilość rodzin w Gminie Knyszyn pobierająca świadczenie wychowawcze na pierwsze i kolejne dziecko, źródło opracowanie własne.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Bezpieczeństwo

Skala przestępstw w Gminie Knyszyn

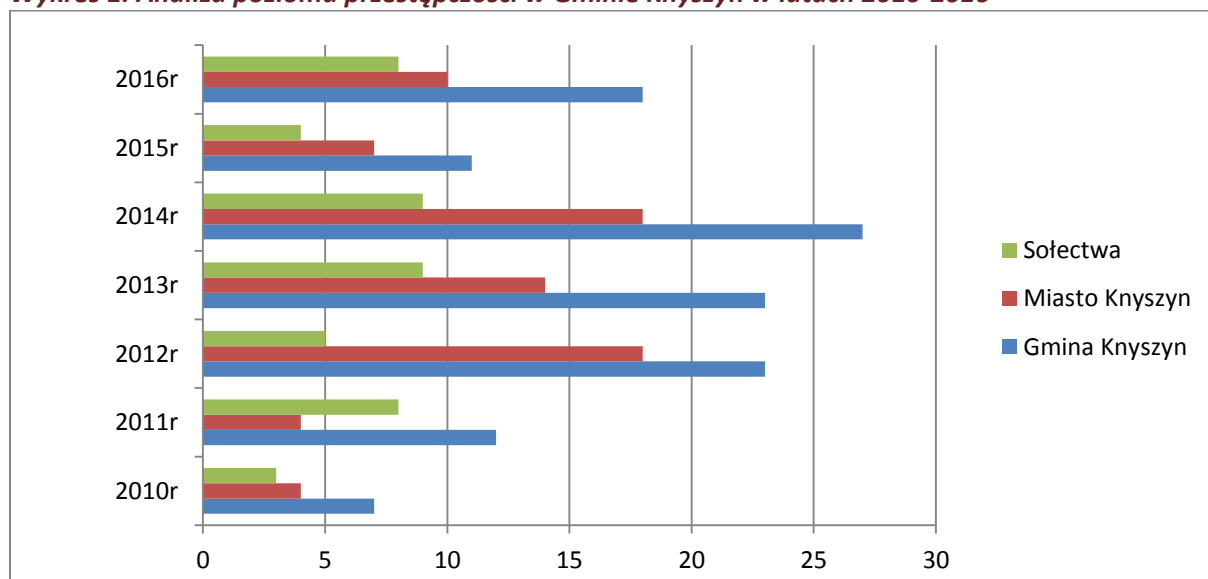
Analizując poziom bezpieczeństwa w Gminie Knyszyn wzięto pod uwagę dane historyczne na temat skali przestępstw odnotowanych w Krajowym Systemie Informacji Policji (KSIP) w podziale na miasto Knyszyn oraz tereny wiejskie. Jak widać z poniższej tabeli przestępczość w Gminie w latach 2010 – 2014 miała tendencję zdecydowanie wzrostową po czym zmalała w 2015 roku by ponownie przybrać na sile w 2016r. Jest to jednak poziom w dalszym ciągu mniejszy w porównaniu z rokiem 2014 gdzie ilość popełnionych przestępstw była największa (27). Jednocześnie ilość przestępstw od 2012 roku jest częściej popełniana w mieście w stosunku do terenów wiejskich.

Tabela 8. Ilość przestępstw w Gminie Knyszyn w latach 2010-2016

	2010r	2011r	2012r	2013r	2014r	2015r	2016r
Gmina Knyszyn	7	12	23	23	27	11	18
Miasto Knyszyn	4	4	18	14	18	7	10
Sołectwa	3	8	5	9	9	4	8

Źródło Krajowy System Informacji Policji za: Komenda Powiatowa Policji w Mońkach

Wykres 1. Analiza poziomu przestępczości w Gminie Knyszyn w latach 2010-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Mońkach

W **mieście Knyszyn** najczęściej przestępstw w latach 2010-2016 popełniono na tle rabunkowym. W tym okresie odnotowano 52 kradzieże, w tym 18 z włamaniem. Najmniejszą ilość przestępstw stanowiły bójki z pobiciem (1).

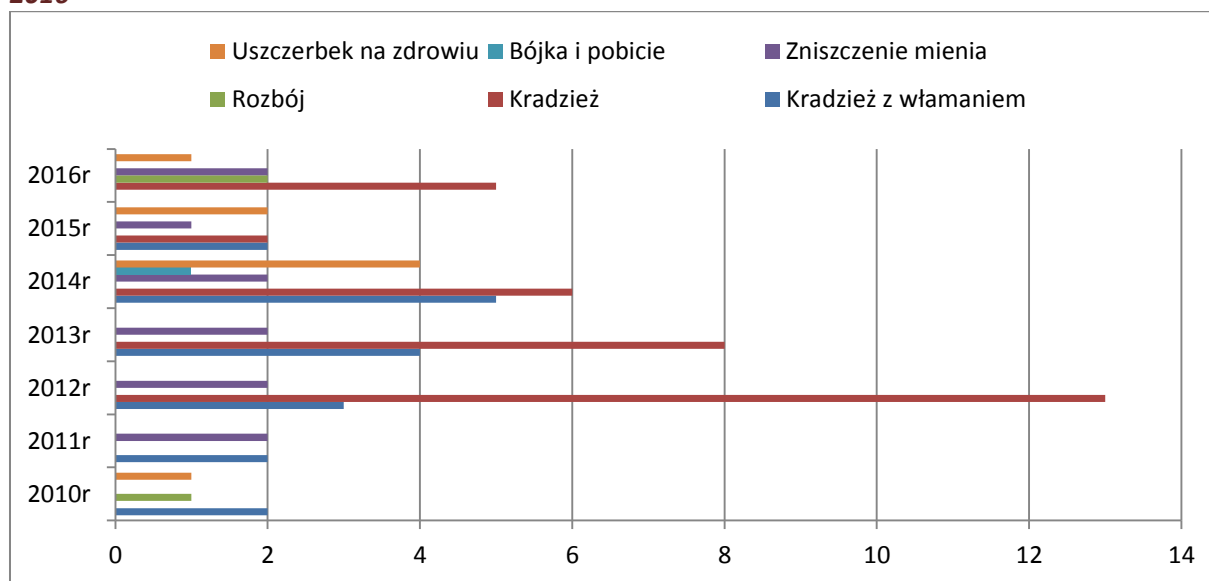
Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Tabela 9. Przestępstwa zarejestrowane w KSIP zaistniałe na terenie miasta Knyszyn w latach 2010-2016

Przestępstwa zarejestrowane w KSIP zaistniałe na terenie miasta Knyszyn								Razem
	2010r	2011r	2012r	2013r	2014r	2015r	2016r	75
Kradzież z włamaniem	2	2	3	4	5	2	-	18
Kradzież	-	-	13	8	6	2	5	34
Rozbój	1	-	-	-	-	-	2	3
Zniszczenie mienia	-	2	2	2	2	1	2	11
Bójka i pobicie	-	-	-	-	1	-	-	1
Uszczerbek na zdrowiu	1	-	-	-	4	2	1	8

Źródło Krajowy System Informacji Policji za: Komenda Powiatowa Policji w Mońkach

Wykres 2. Analiza przestępstw zarejestrowanych w KSIP na terenie miasta Knyszyn w latach 2010-2016

Źródło Krajowy System Informacji Policji za: Komenda Powiatowa Policji w Mońkach

Analizując przestępstwa popełnione **na terenach wiejskich Gminy Knyszyn** w adekwatnym okresie (lata 2010-2016) najczęściej dochodziło do kradzieży – 37 razy w tym 15 razy były to kradzieże z włamaniem. Pozostałe przestępstwa miały charakter incydentalny.

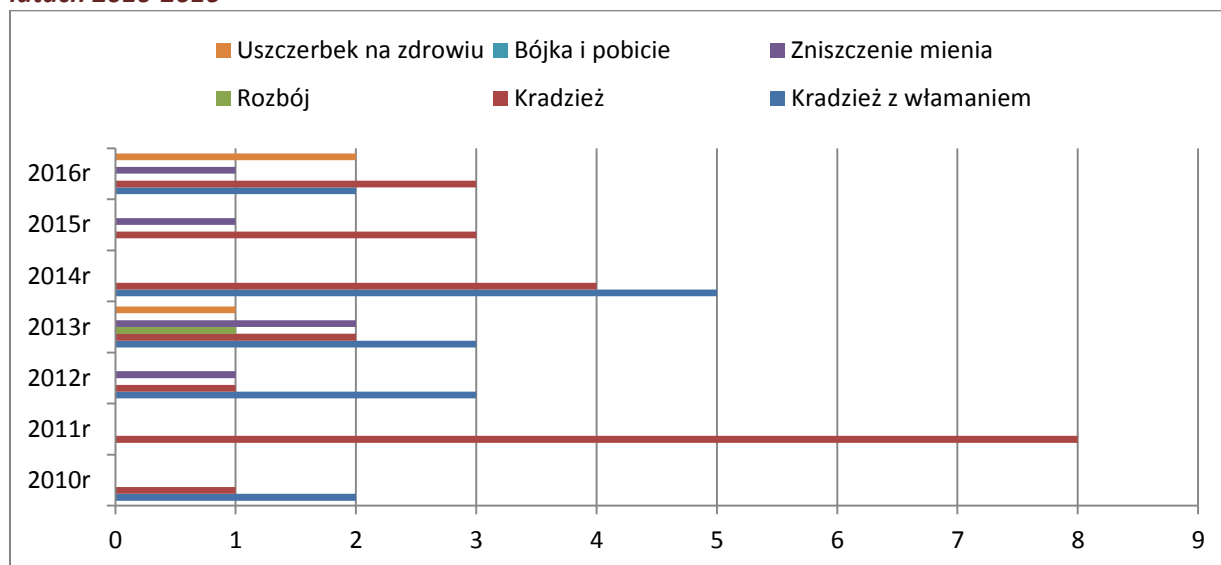
Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Tabela 10. Przestępstwa zarejestrowane w KSIP zaistniałe na terenie Gminy Knyszyn w latach 2010-2016

Przestępstwa zarejestrowane w KSIP zaistniałe na terenie Gminy Knyszyn (teren wiejski)								Razem
	2010r	2011r	2012r	2013r	2014r	2015r	2016r	46
Kradzież z włamaniem	2	-	3	3	5	-	2	15
Kradzież	1	8	1	2	4	3	3	22
Rozbój	-	-	-	1	-	-	-	1
Zniszczenie mienia	-	-	1	2	-	1	1	5
Bójka i pobicie	-	-	-	-	-	-	-	0
Uszczerbek na zdrowiu	-	-	-	1	-	-	2	3

Źródło: Krajowy System Informacji Policji za: Komenda Powiatowa Policji w Mońkach

Wykres 3. Analiza przestępstw zarejestrowanych w KSIP na terenach wiejskich Gminy Knyszyn w latach 2010-2016

Źródło: Krajowy System Informacji Policji za: Komenda Powiatowa Policji w Mońkach

Analizując interwencje Policji związane z przemocą w rodzinie zaistniałe na terenie miasta Knyszyn w latach 2012 – 2016 patrole interweniowały średnio 1,21 razy; na terenach wiejskich Gminy -1 raz średniorocznie. Najwięcej interwencji w mieście Knyszyn odnotowano na ul. Starodwornej (5 razy) oraz na ulicach Szkolnej, Białostockiej i Jagiellońskiej (po 4 interwencje). Na terenach wiejskich największy wskaźnik interwencji w analizowanym przedziale czasowym odnotowano w Kalinówce Kościelnej (4 razy) oraz w miejscowościach Wojtówce i Knyszyn Zamek (3 razy).

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

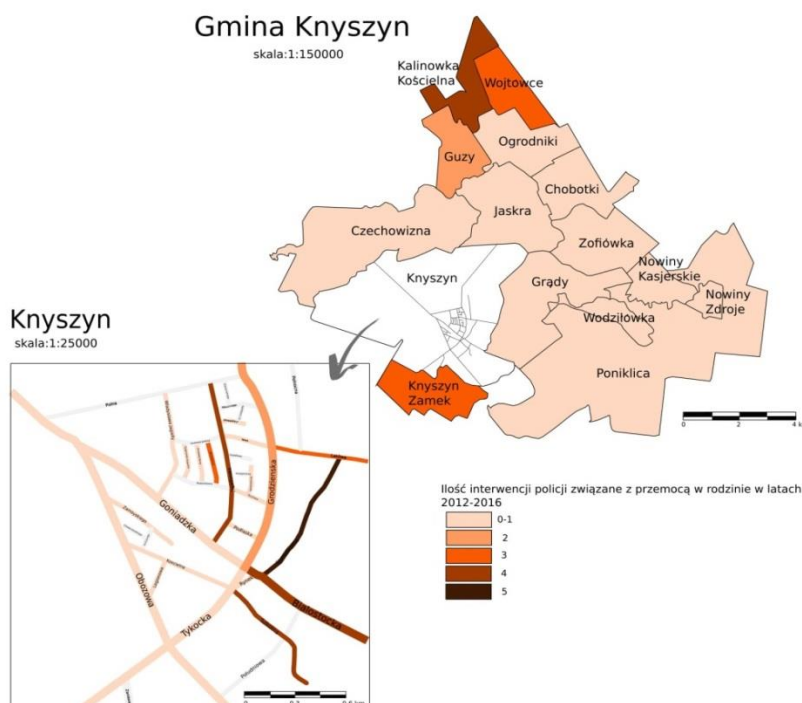
Tabela 11. Interwencje Policji związane z przemocą w rodzinie w Gminie Knyszyn w latach 2012-2016

		Interwencje policji związane z przemocą w rodzinie					Ilość interwencji 2012-2016
		2012	2013	2014	2015	2016	
GMINA KNYSZYN - średnia							1,13
1.	GONIĄDZKA						0,00
2.	STARODWORNA				3	2	5,00
3.	LEGIONOWA						0,00
4.	SZKOLNA	2		1	1		4,00
5.	TYKOCKA						0,00
6.	KOŚCIELNA				1		1,00
7.	ŁĄKOWA		1		1	1	3,00
8.	OBOZOWA					1	1,00
9.	RYNEK						0,00
10.	GRODZIĘSKA		1		1		2,00
11.	BIAŁOSTOCKA	2			1	1	4,00
12.	MICKIEWICZA			3			3,00
13.	JAGIEŁŁY						0,00
14.	KRÓLOWEJ BONY						0,00
15.	ZYGMUNTA AUGUSTA	1					1,00
16.	POCZTOWA						0,00
17.	NOWA				1		1,00
18.	JAGIELLOŃSKA		1	3			4,00
19.	SIENKIEWICZA						0,00
20.	DMOWSKIEGO						0,00
21.	ZAMOYSKIEGO						0,00
22.	PODLASKA	1					1,00
23.	ZACHODNIA					1	1,00
24.	OSIEDŁOWA						0,00
25.	DASZYŃSKIEGO						0,00
26.	RADZIWIŁOWNY						0,00
27.	POŁUDNIOWA						0,00
28.	ZAMKOWA						0,00
29.	M. KONOPNICKIEJ						0,00
30.	11-GO LISTOPADA						0,00
31.	J.PIŁSUDSKIEGO						0,00
32.	CHWALCZEWSKIEGO						0,00
33.	JUNGA						0,00
34.	WITOSA						0,00
35.	POLNA						0,00

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

RAZEM:		5	3	7	9	5	29,00
ŚREDNIA:		1,21					
GMINA KNYSZYN - SOŁECTWA		2012	2013	2014	2015	2016	ilość interwencji 2012-2016
1.	CZECHOWIZNA			1			1,00
2.	WODZIŁÓWKA						0,00
3.	GRĄDY						0,00
4.	NOWINY KASJERSKIE						0,00
5.	NOWINY ZDROJE						0,00
6.	ZOFIÓWKA				1		1,00
7.	JASKRA						0,00
8.	WOJTÓWCE				1	2	3,00
9.	GUZY			1		1	2,00
10.	KALINÓWKA KOŚCIELNA		2		1	1	4,00
11.	OGRODNIKI						0,00
12.	PONIKLICA				1		1,00
13.	CHOBOTKI						0,00
14.	KNYSZYN ZAMEK		1		2		3,00
RAZEM		0	3	2	6	4	15,00
ŚREDNIA:		1					

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP w Mońkach

Ryc. 9. Ilość interwencji Policji związana z przemocą w rodzinie w Gminie Knyszyn w latach 2012-2016,

źródło: opracowanie własne

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

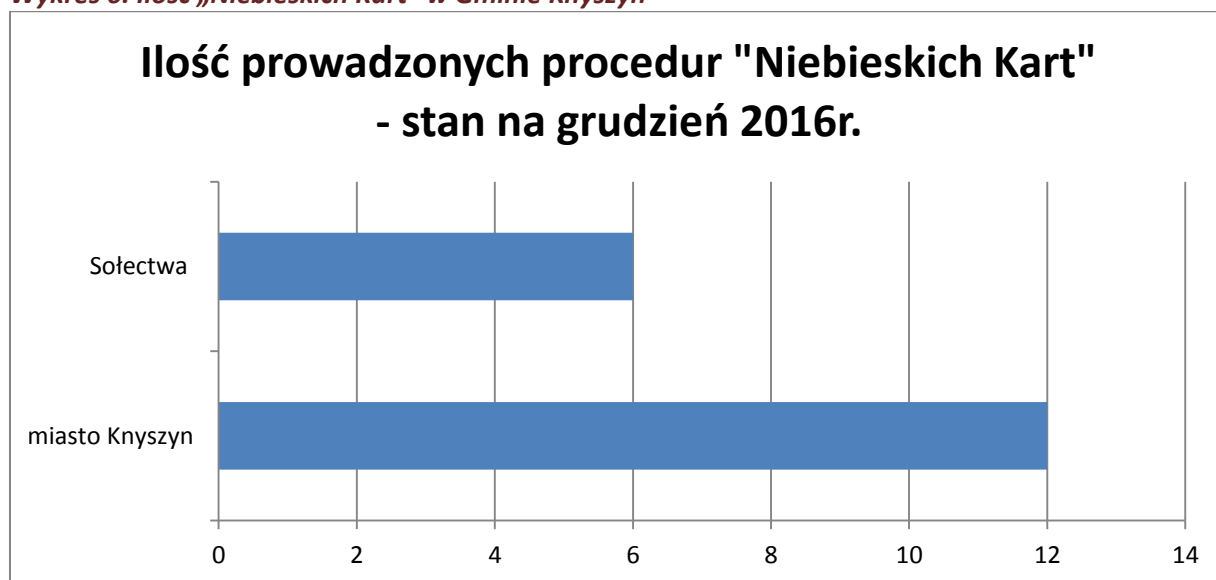
O poziomie bezpieczeństwa na danym terenie świadczy również ilość wydanych tzw. „Niebieskich Kart”. Jest to to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zgodnie z Ustawą „Procedura "Niebieskie Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.”² Na podstawie danych MOPS-u w Knyszynie przedstawiających stan „Niebieskich Kart” na grudzień 2016r w Gminie Knyszyn można zauważyć iż problem ten w znacznym stopniu dotyczy miasta Knyszyn. Wydano tam dwa razy więcej Kart w porównaniu z pozostałymi terenami wiejskimi Gminy, oraz 12 spośród 18 „Niebieskich Kart” wydanych ogółem w całej Gminie, co stanowi blisko 67%.

Tabela 12. Ilość procedur „Niebieskiej Karty” w Gminie Knyszyn – podział %.

Ilość prowadzonych procedur "Niebieskich Kart" - stan na grudzień 2016r.	% udział	
miasto Knyszyn	12	66,67%
Sołectwa	6	33,33%
Gmina Knyszyn	18	100%

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knyszynie

Wykres 6. Ilość „Niebieskich Kart” w Gminie Knyszyn

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knyszynie

Analizując interwencje w przypadku przemocy domowej w mieście Knyszyn, skutkujące wydaniem „Niebieskiej Karty” ten problem dotyczy mieszkańców 7 ulic w mieście. Najbardziej zauważalny jest na ul. Białostockiej (3 Karty), ul. Mickiewicza, Jagiellońskiej, Nowej – po 2 Karty. W najmniejszym stopniu dotyczy mieszkańców ul. Grodzieńskiej, Goniądzkiej i Starodwornej – po 1 Karcie.

² Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (z dnia 10 czerwca 2010r. Dz.U. Nr 125 poz. 842).

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

W większości Sołectw w Gminie nie wydano żadnych Niebieskich Kart. Problem ten dotyczy jedynie 4 miejscowości z największym nasileniem w Wojtówce (6 z 12 Niebieskich Kart – aż 50% wszystkich Niebieskich Kart wydanych w Sołectwach Gminy Knyszyn). Pozostałe miejscowości to Grądy, Guzy i Kalinówka Kościelna.

Tabela 13. Szczegółowy rozkład prowadzonych procedur Niebieskiej Karty w Gminie Knyszyn – stan na grudzień 2016r.

KNYSZYN - NAZWA ULICY		Ilość prowadzonych procedur "Niebieskich Kart"
GMINA KNYSZYN - średnia		0,53
1.	GONIĄDZKA	1
2.	STARODWORNA	1
3.	LEGIONOWA	
4.	SZKOLNA	
5.	TYKOCKA	
6.	KOŚCIELNA	
7.	ŁĄKOWA	
8.	OBOZOWA	
9.	RYNEK	
10.	GRODZIĘSKA	1
11.	BIAŁOSTOCKA	3
12.	MICKIEWICZA	2
13.	JAGIEŁŁY	
14.	KRÓLOWEJ BONY	
15.	ZYGMUNTA AUGUSTA	
16.	POCZTOWA	
17.	NOWA	2
18.	JAGIELLOŃSKA	2
19.	SIENKIEWICZA	
20.	DMOWSKIEGO	
21.	OSIEDŁOWA	
22.	DASZYŃSKIEGO	
23.	RADZIWIŁOWNY	
24.	PODLASKA	
25.	POŁUDNIOWA	
26.	ZAMKOWA	
27.	M. KONOPNICKIEJ	
28.	11-GO LISTOPADA	
29.	J.PIŁSUDSKIEGO	
30.	J. ZAMOYSKIEGO	

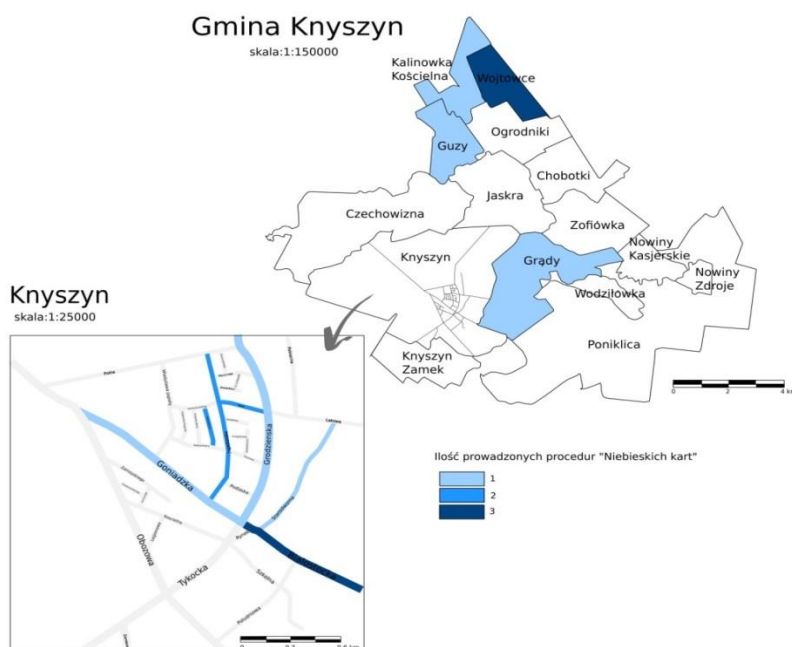
Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Knyszyn

31.	CHWALCZEWSKIEGO	
32.	JUNGA	
33.	WITOSA	
34.	POLNA	
RAZEM:		12
SOŁECTWA		Ilość prowadzonych procedur "Niebieskich Kart"
1.	CZECHOWIZNA	
2.	WODZIŁÓWKA	
3.	GRĄDY	1
4.	NOWINY KASJERSKIE	
5.	NOWINY ZDROJE	
6.	ZOFIÓWKA	
7.	JASKRA	
8.	WOJTÓWCE	3
9.	GUZY	1
10.	KALINÓWKA KOŚCIELNA	1
11.	OGRODNIKI	
12.	PONIKLICA	
13.	CHOBOTKI	
14.	KNYSZYN ZAMEK	
RAZEM:		6

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Knyszynie

Ryc. 10 Ilość prowadzonych procedur Niebieskiej Karty w Gminie Knyszyn – stan na grudzień 2016r.,
źródło: opracowanie własne.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Knyszyn

Poziom bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Knyszyn możemy również wyrazić przy pomocy zestawienia **miejscowych zagrożeń** oraz **pożarów** w których brały udział jednostki ochrony przeciwpożarowej, w latach 2010-2016. Pod pojęciem miejscowych zagrożeń należy rozumieć np.: usuwanie skutków wypadków drogowych, działania związane z usuwaniem połamanych drzew po wicherze, zalania nieruchomości, ratownictwo chemiczne, ratownictwo wodno – nurkowe. W sumie w latach 2010-2016 odnotowano 323 zagrożenia z czego 167 dotyczyło miasta Knyszyn a 156 pozostałych terenów Gminy Knyszyn. Największy odsetek dotyczył miejscowych zagrożeń w mieście Knyszyn (99 zdarzeń – 30,65% wszystkich zdarzeń w Gminie Knyszyn).

Tabela 14. Ilość zdarzeń na terenie Gminy Knyszyn w latach 2010- 2016

	ILOŚĆ ZDARZEŃ NA TERENIE GMINY KNYSZYN W LATACH 2010 – 2016	% WSZYSTKICH ZDARZEŃ W LATACH 2010-2016
pożary Sołectwa	86	26,63%
pożary - miasto Knyszyn	68	21,05%
miejscowe zagrożenia Sołectwa	70	21,67%
miejscowe zagrożenia - miasto Knyszyn	99	30,65%
RAZEM:	323	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mońkach

O ile na przestrzeni ostatnich lat pożary częściej dotyczyły mieszkańców Sołectw (86, tj. 26,63% wszystkich zdarzeń), o tyle miejscowe zagrożenia częściej dotyczyły mieszkańców miasta Knyszyn (99, tj. 30,65%).

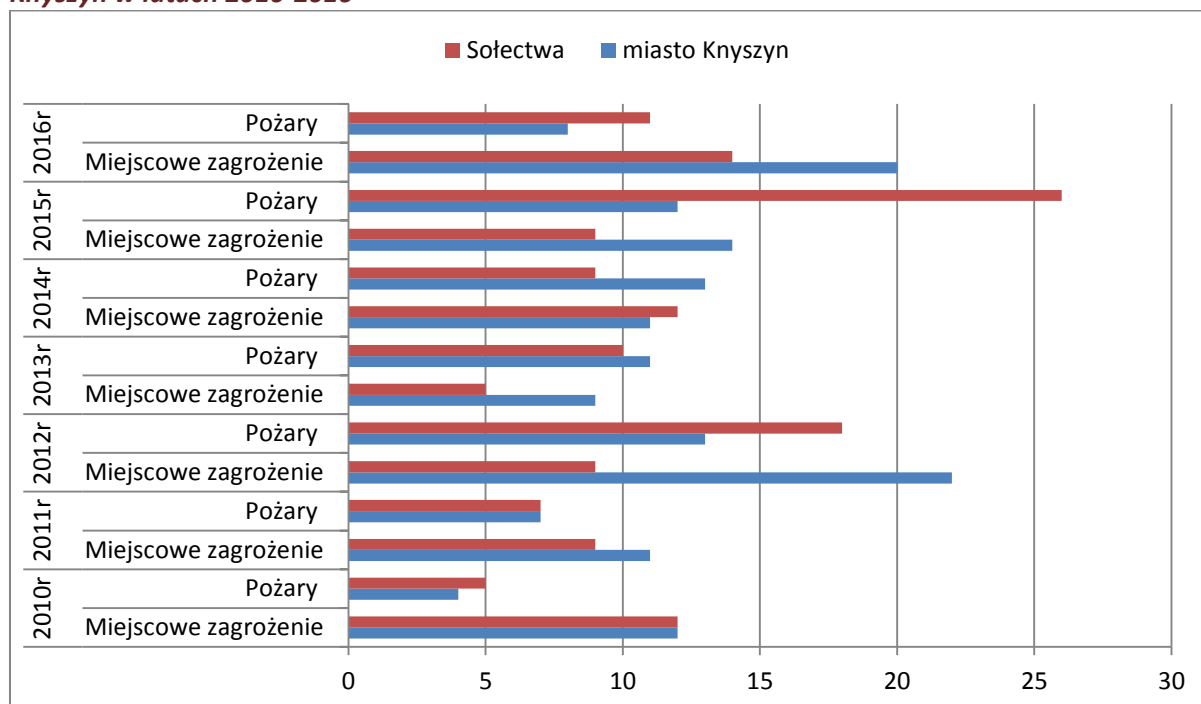
Tabela 15. Szczegółowy rozkład zdarzeń z udziałem jednostek ratowniczo-gaśniczych w Gminie Knyszyn w latach 2010-2016

	2010r		2011r		2012r		2013r		2014r		2015r		2016r		RAZEM
	Miejscowe zagrożenie	Pożary	Miejscowe zagrożenie	Pożary	Miejscowe zagrożenie	Pożary	Miejscowe zagrożenie	Pożary	Miejscowe zagrożenie	Pożary	Miejscowe zagrożenie	Pożary	Miejscowe zagrożenie	Pożary	
miasto Knyszyn	12	4	11	7	22	13	9	11	11	13	14	12	20	8	167
Sołectwa	12	5	9	7	9	18	5	10	12	9	9	26	14	11	156
Gmina Knyszyn	24	9	20	14	31	31	14	21	23	22	23	38	34	19	323

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mońkach

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Wykres 7. Szczegółowy rozkład zdarzeń z udziałem jednostek ratowniczo-gaśniczych w Gminie Knyszyn w latach 2010-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mońkach

Analizując szczegółowo sytuację bezpieczeństwa mieszkańców w mieście Knyszyn w latach 2014-2016 służby ratowniczo-gaśnicze interweniowały 67 razy – 40 interwencji dotyczyło miejscowych zagrożeń, a 27- pożarów. Najczęściej do wyjazdów dochodziło na ul. Obozową (17,57% wszystkich interwencji w Gminie), ul. Grodzieńską (8,11%) oraz ul. Tykocką (6,08%). Pozostałe obszary w mieście odznaczały się sporadycznymi akcjami służb ratowniczo-gaśniczych (poniżej 5%). Na terenie obszarów wiejskich Gminy Knyszyn w latach 2014-2016 jednostki ochrony przeciwpożarowej brały udział w 81 akcjach. 35 miało charakter miejscowych zagrożeń a 46 – pożarów. Zdecydowanie największa ilość interwencji dotyczyła mieszkańców wsi Kalinówka Kościelna gdzie służby ratowniczo-gaśnicze interweniowały 20 razy co stanowiło 13,51 % wszystkich interwencji w Gminie na przełomie lat. Dużo częściej niż w reszcie Gminy dochodziło do zdarzeń we wsiach Knyszyn Zamek (10,14%) oraz w Czechowiznie (8,11% wszystkich zdarzeń w Gminie Knyszyn).

Tabela 16. Interwencje służb ratowniczo-gaśniczych w Gminie Knyszyn w latach 2014-2016

KNYSZYN - NAZWA ULICY	Miejscowe zagrożenie			Pożar			Ilość wszystkich zdarzeń w latach 2014-2016
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	
Gmina Knyszyn	148						4,11
1. GONIĄDZKA				1	3		4,00
2. STARODWORNA					1	1	2,00

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

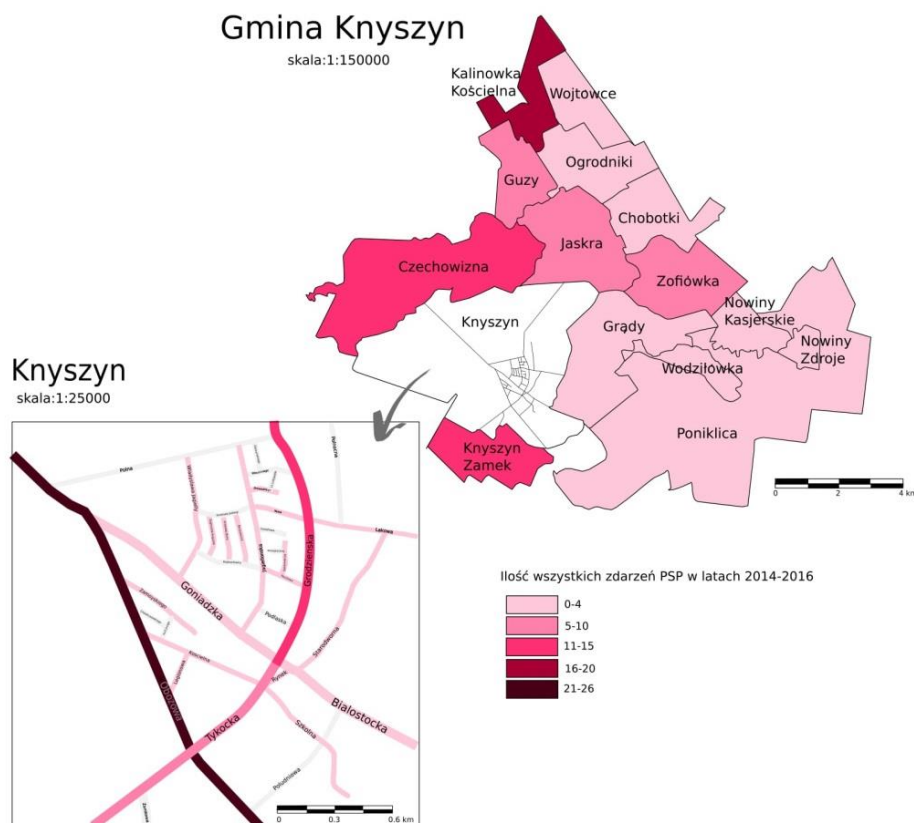
Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Knyszyn

3.	LEGIONOWA						1	1,00
4.	SZKOLNA	1	1				1	3,00
5.	TYKOCKA		1	3	2	2	1	9,00
6.	KOŚCIELNA						1	1,00
7.	ŁĄKOWA							0,00
8.	OBOZOWA	6	4	12	1	3		26,00
9.	RYNEK		2		1			3,00
10.	GRODZIĘSKA	1	4	4	2	1		12,00
11.	BIAŁOSTOCKA	2						2,00
12.	MICKIEWICZA							0,00
13.	JAGIEŁŁY		1		1			2,00
14.	KRÓLOWEJ BONY					1		1,00
15.	ZYGMUNTA AUGUSTA				1		1	2,00
16.	POCZTOWA							0,00
17.	NOWA				1			1,00
18.	JAGIELLOŃSKA					1		1,00
19.	SIENKIEWICZA							0,00
20.	DMOWSKIEGO						1	1,00
21.	OSIEDLOWA						1	1,00
22.	DASZYŃSKIEGO							0,00
23.	RADZIWIŁOWNY							0,00
24.	PODLASKA							0,00
25.	POŁUDNIOWA							0,00
26.	ZAMKOWA							0,00
27.	M. KONOPNICKIEJ							0,00
28.	11-GO LISTOPADA							0,00
29.	J.PIŁSUDSKIEGO							0,00
30.	J. ZAMOYSKIEGO							0,00
31.	CHWALCZEWSKIEGO							0,00
32.	JUNGA							0,00
33.	WITOSA							0,00
34.	POLNA							0,00
Sołectwa								
1.	CZECHOWIZNA	6	1		2	2	1	12,00
2.	WODZIŁÓWKA					2		2,00
3.	GRĄDY		1				1	2,00
4.	NOWINY KASJERSKIE							0,00
5.	NOWINY ZDROJE					1		1,00
6.	ZOFIÓWKA		1	1		2	1	5,00
7.	JASKRA		1	3	1		1	6,00
8.	WOJTÓWCE	2		1	1			4,00
9.	GUZY		1	1	1	3	1	7,00
10.	KALINÓWKA KOŚCIELNA	1	1	5	2	7	4	20,00

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

11.	OGRODNIKI			1		1	1	3,00
12.	PONIKLICA	1				2		3,00
13.	CHOBOTKI			1				1,00
14.	KNYSZYN ZAMEK	2	3	1	2	5	2	15,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mońkach

Ryc. 11 Interwencje służb ratowniczo-gaśniczych w Gminie Knyszyn w latach 2014-2016, źródło: opracowanie własne.

Bezrobocie

łącna liczba osób bezrobotnych z obszaru Gminy Knyszyn, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mońkach na koniec grudnia 2016 r. wyniosła 237 osób. Z danych dostępnych na stronie Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach wynika iż **największe bezrobocie w Gminie dotyka miasto Knyszyn**. Na koniec grudnia 2016 roku zarejestrowanych było 145 mieszkańców miasta, stanowiąc 61% wszystkich bezrobotnych w Gminie. 39% bezrobotnych zamieszkuje tereny wiejskie Gminy Knyszyn.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

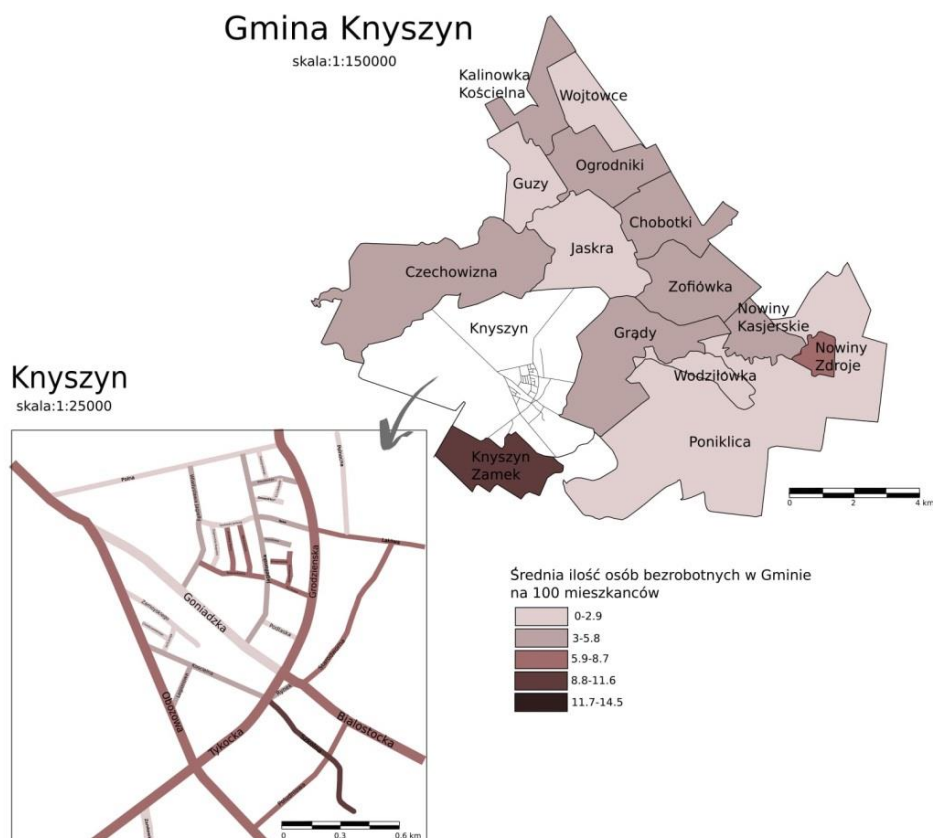
Tabela 17. Średni wskaźnik ilości osób bezrobotnych w Gminie Knyszyn na 100 mieszkańców.

		Ilość bezrobotnych z Gminy Knyszyn zarejestrowanych w PUP w Mońkach	Średni wskaźnik ilości bezrobotnych dla Gminy Knyszyn na 100 mieszkańców
GMINA KNYSZYN		237	4,85
Miasto Knyszyn			
1.	GONIAĐZKA	8	2,75
2.	STARODWORNA	12	6,28
3.	LEGIONOWA	2	3,64
4.	SZKOLNA	14	9,27
5.	TYKOCKA	21	7,58
6.	KOŚCIELNA	3	3,49
7.	ŁĄKOWA	4	6,56
8.	OBOZOWA	5	6,85
9.	RYNEK	6	5,26
10.	GRODZIĘSKA	18	7,26
11.	BIĄŁOSTOCKA	17	7,33
12.	MICKIEWICZA	7	7,45
13.	JAGIEŁŁY	3	3,13
14.	KRÓLOWEJ BONY	6	6,98
15.	ZYGMUNTA AUGUSTA	3	2,91
16.	POCZTOWA	2	8,33
17.	NOWA	2	4,08
18.	JAGIELLOŃSKA	7	3,50
19.	SIENKIEWICZA	2	7,69
20.	DMOWSKIEGO	0	0,00
21.	OSIEDŁOWA	3	4,69
22.	DASZYŃSKIEGO	0	0,00
23.	RADZIWIŁOWNY	1	8,33
24.	PODLASKA	0	0,00
25.	POŁUDNIOWA	1	10,00
26.	ZAMKOWA	0	0,00
27.	M. KONOPNICKIEJ	1	7,69
28.	11-GO LISTOPADA	2	14,29
29.	J.PIŁSUDSKIEGO	1	4,55
30.	J. ZAMOYSKIEGO	0	0,00
31.	ZAMKOWA	0	0,00
32.	CHWALCZEWSKIEGO	0	0,00
33.	JUNGA	0	0,00
34.	WITOSA	0	0,00
35.	POLNA	0	0,00

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

GMINA KNYSZYN - SOŁECTWA			
1.	CZECHOWIZNA	9	4,64
2.	WODZIŁÓWKA	0	0,00
3.	GRĄDY	6	3,59
4.	NOWINY KASJERSKIE	5	4,00
5.	NOWINY ZDROJE	2	9,52
6.	ZOFIÓWKA	7	2,79
7.	JASKRA	3	1,74
8.	WOJTÓWCE	3	2,44
9.	GUZY	3	1,56
10.	KALINÓWKA KOŚCIELNA	7	4,07
11.	OGRODNIKI	5	4,17
12.	PONIKLICA	0	0,00
13.	CHOBOTKI	3	3,41
14.	KNYSZYN ZAMEK	33	10,93

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach i Urzędu Miejskiego w Knyszynie

Ryc. 12 Średnia ilość osób bezrobotnych w Gminie Knyszyn zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mońkach na 100 mieszkańców, źródło: opracowanie własne

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Alarmujący jest fakt bardzo dużego udziału osób w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy. W całej Gminie jest ich 218 tj. 92% ogółu bezrobotnych, z czego w mieście zarejestrowanych jest 132 osoby (tj. 55% wszystkich bezrobotnych w Gminie) a na terenach wiejskich status osoby w szczególnej sytuacji posiada 86 osób tj. 36% wszystkich bezrobotnych w Gminie). Najczęściej są to osoby długotrwale bezrobotne (151 osób- 89 w mieście i 62 w Sołectwach) oraz osoby powyżej 50-go roku życia (72 osoby – 46 w mieście i 26 w Sołectwach).

Tabela 17. Struktura osób bezrobotnych w Gminie Knyszyn – dane na koniec grudnia 2016r.

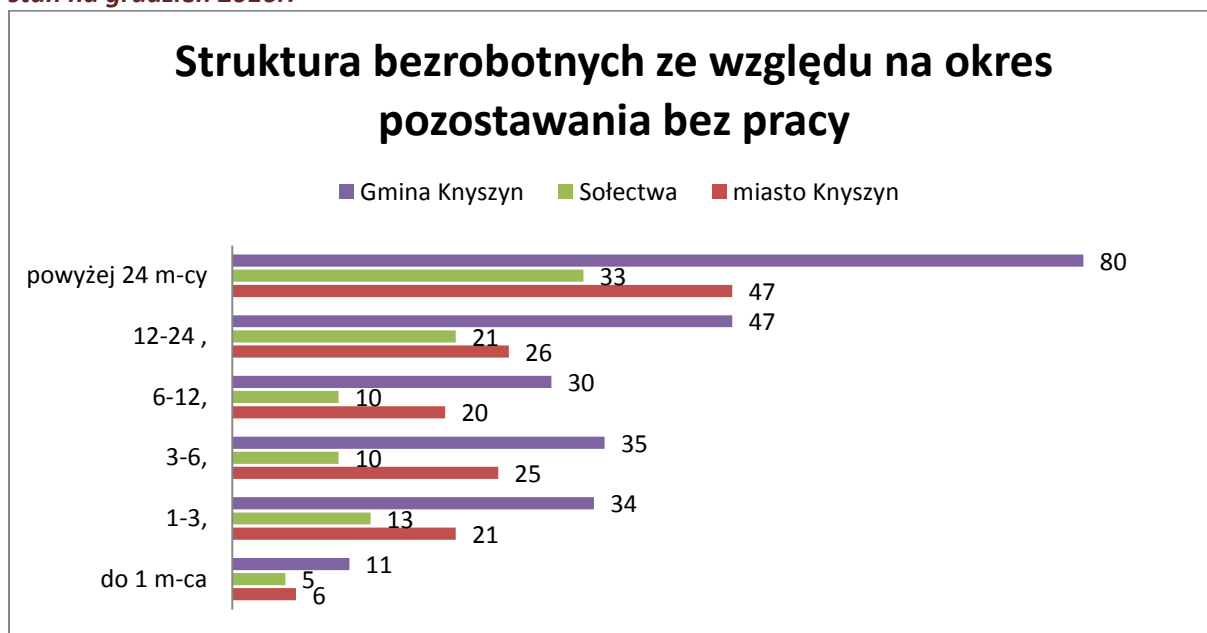
	Miasto Knyszyn	Sołectwa	Gmina Knyszyn
I. Ilość bezrobotnych ogółem w tym:	145	92	237
1. kobiety	67	40	107
2. bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	76	54	130
3. bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	43	36	79
4. osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w podziale na kategorie	132	86	218
a. do 25 roku życia,	25	15	40
b. długotrwale bezrobotne,	89	62	151
c. pow. 50 roku życia,	46	26	72
d. korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	18	7	25

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach
<http://monki.praca.gov.pl/-200804-gmina-knyszyn>

Analizując strukturę bezrobotnych Gminy Knyszyn ze względu na okres pozostawania bez pracy najwięcej jest osób długotrwale bezrobotnych (czyli przez 12 m-cy i powyżej) – łącznie 127 z czego aż 80 osób pozostaje bez zatrudnienia przez okres dłuższy niż 24 m-ce. Ponownie niekorzystnie w tym zestawieniu wypada miasto Knyszyn gdzie długotrwale bezrobotnych jest 73 tj. 31% wszystkich bezrobotnych w Gminie, w tym bezrobotni powyżej 24 m-cy są w przeważającej większości – 47 osób. Nieco lepiej kształtuje się sytuacja na terenach wiejskich gdzie długotrwale bezrobotnych mamy 54 osoby tj. 23% wszystkich bezrobotnych w Gminie. Wśród nich aż 33 osoby nie podjęły pracy przez okres dłuższy niż 24 m-ce.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

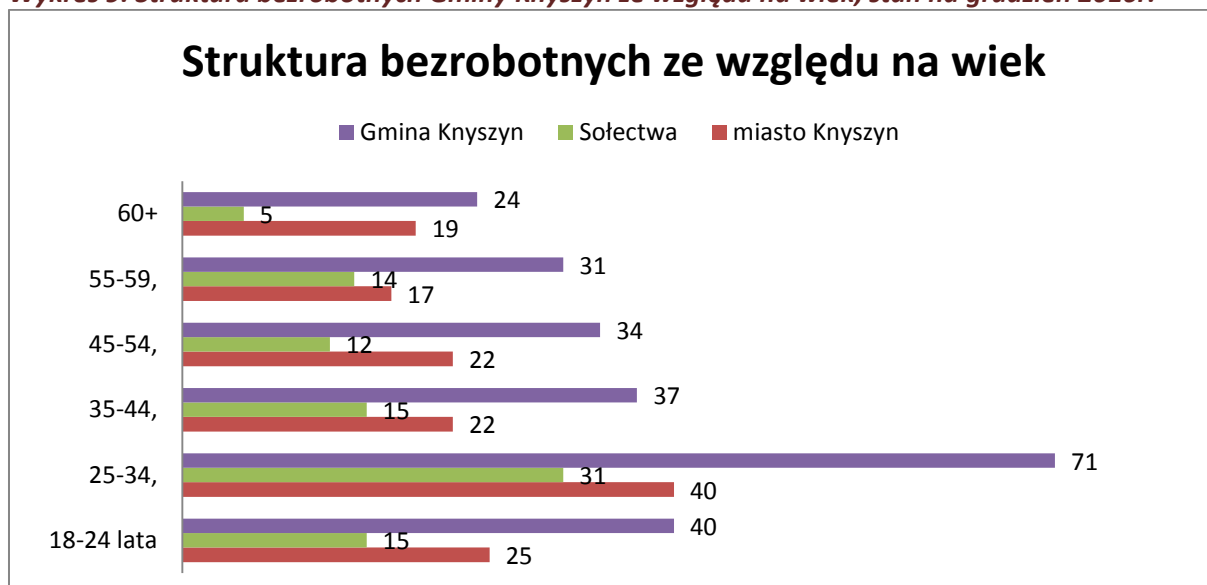
Wykres 8. Struktura bezrobotnych Gminy Knyszyn ze względu na okres pozostawania bez pracy, stan na grudzień 2016r.

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach
<http://monki.praca.gov.pl/-200804-gmina-knyszyn>

Ze względu na wiek bezrobotnych w Gminie Knyszyn dominuje grupa osób w przedziale 25-34 lata – 71 bezrobotnych. Ponownie niekorzystnie wypada stosunek liczby bezrobotnych w tej grupie w mieście Knyszyn (40 osób) do osób z terenów wiejskich (31). Biorąc pod uwagę pozostałe grupy wiekowe w każdym przypadku mamy do czynienia z nasileniem problemu w mieście Knyszyn w porównaniu do terenów wiejskich Gminy.

Wykres 9. Struktura bezrobotnych Gminy Knyszyn ze względu na wiek, stan na grudzień 2016r.

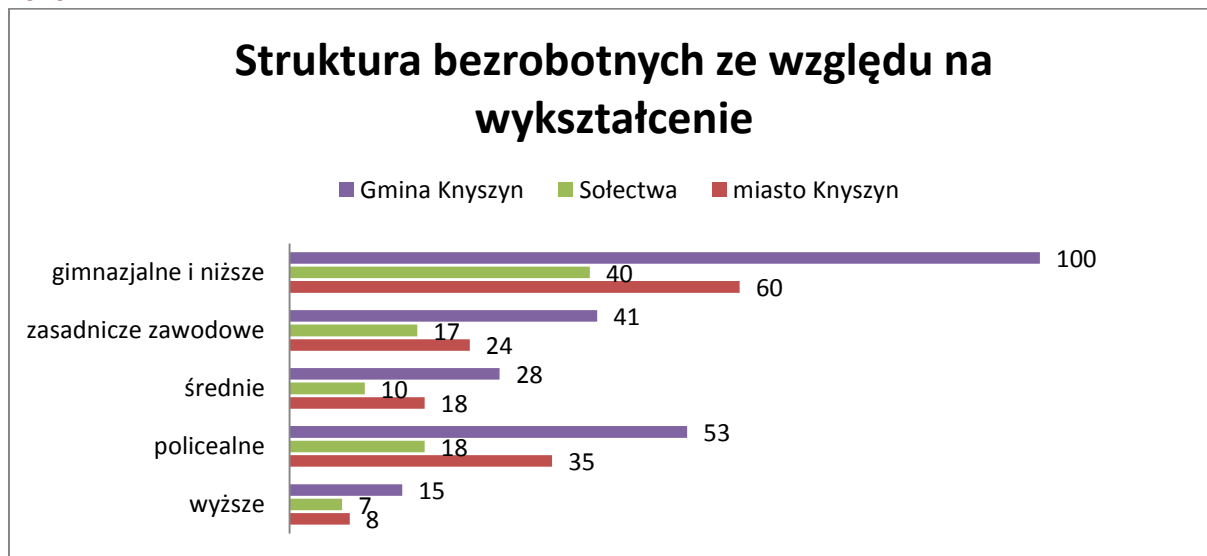

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach
<http://monki.praca.gov.pl/-200804-gmina-knyszyn>

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

W zakresie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, dokonano także analizy biorąc pod uwagę ich wykształcenie. Zdecydowanie największa ilość bezrobotnych posiada wykształcenie gimnazjalne i niższe – 100 osób tj. 42% ogółu bezrobotnych w Gminie Knyszyn zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mońkach. Podobnie jak w poprzednich przypadkach więcej osób bezrobotnych z ww. wykształceniem jest w mieście Knyszyn (60 bezrobotnych). Najniższy odsetek pozostających bez pracy w Gminie Knyszyn jest wśród osób z wykształceniem wyższym – stanowiąc niespełna 1% ogółu bezrobotnych (15 osób).

Wykres 10. Struktura bezrobotnych Gminy Knyszyn ze względu na wykształcenie, stan na grudzień 2016r.

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach
<http://monki.praca.gov.pl/-200804-gmina-knyszyn>

Edukacja i kapitał społeczny

Ocenę poziomu edukacji oraz kapitału społecznego określono na podstawie wskaźnika, jakim jest średni **wynik egzaminu gimnazjalnego** przeprowadzonego w 2016 roku w Gimnazjum w Knyszynie które działa w ramach Zespołu Szkół Ogólnokształcących.

Gimnazjaliści w liczbie 38 osób przystąpili w 2016 roku do egzaminów z następujących przedmiotów: J. Polski, Historia, Matematyka, Przedmioty przyrodnicze, J. Angielski -poziom podstawowy, J. Angielski- poziom rozszerzony oraz J. Rosyjski. Kolorem szarym zaznaczono wyniki egzaminów w jednostkach w których uczniowie uzyskali ilość punktów poniżej średniego wyniku egzaminu. Najśłabsze wyniki uzyskali uczniowie z Knyszyna zamieszkujący ul. Szkolną (29,67%) oraz Mickiewicza (36,23%). Wyniki egzaminu poniżej średniej dla rocznika uzyskali uczniowie zamieszkujący ul.: Grodzieńską, Królowej Bony, Nową, Jagiełły, Mickiewicza, Obozową oraz miejscowości Grądy, Czechowizna, Knyszyn Zamek.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

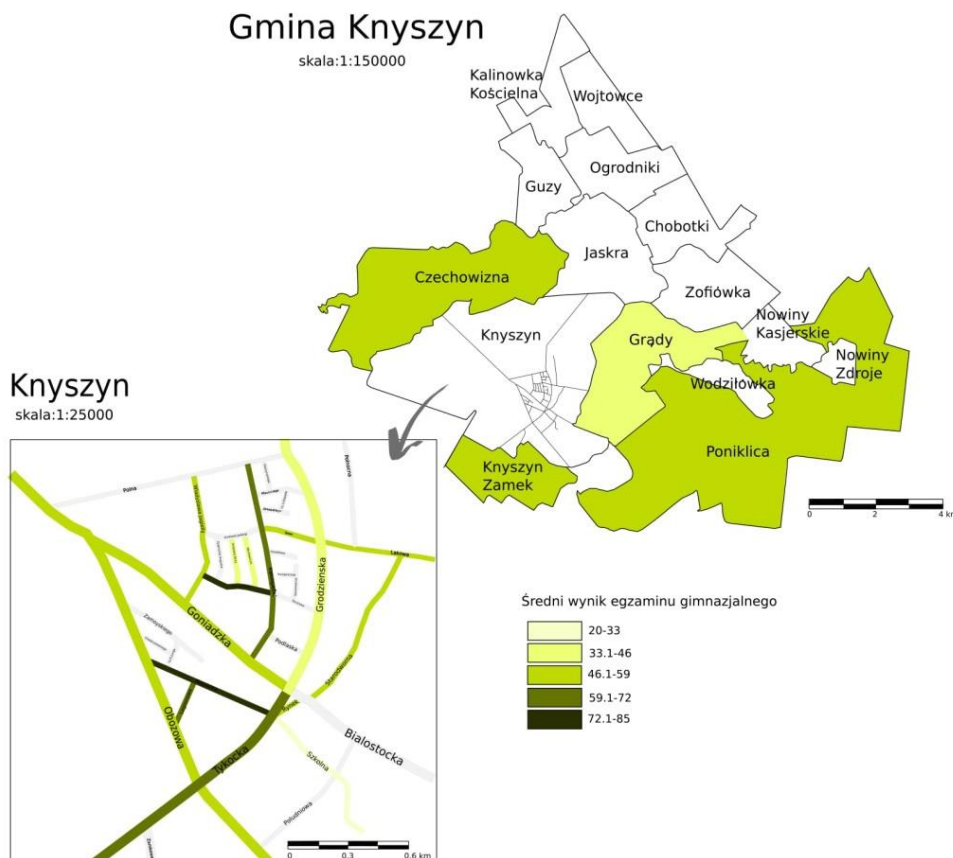
Tabela 18. Wyniki egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w 2016 r. w Gimnazjum w Knyszynie

Miejsce zamieszkania ucznia	J. Polski w %	Historia w %	Matematyka w %	Przedmioty przyrodnicze w %	J. Angielski poziom podst. w %	J. Angielski-rozszerzony w %	J. Rosyjski w %	Średni wynik egzaminu w %
Średnia:	68,60	53,93	46,85	47,60	49,16	36,98	65,49	52,66
ul. Tykocka	78,65	47,37	29,28	46,48	33,17	18,27	0	62,62
ul. Tykocka	88,86	84,94	71,81	64,8	93,84	93,94	0	
ul. Grodzieńska	56,29	34,13	18,11	57,69	75,6	33,47	0	40,72
ul. Grodzieńska	78,65	50,44	57,67	43,4	78,62	33,47	0	
ul. Grodzieńska	72,52	56,56	29,28	50,56	0	0	75,71	
ul. Grodzieńska	53,25	53,5	32,34	39,32	33,17	10,11	0	
ul. Grodzieńska	59,33	59,62	32,34	43,4	73,68			
ul. Grodzieńska	63,37	59,62	71,81	54,63	53,41	15,22	0	
ul. Królowej Bony	41,14	53,5	32,34	50,56	33,17	15,22	0	40,60
ul. Królowej Bony	31,8	34,13	29,28	29,12	0	0	60,51	
ul. Królowej Bony	84,79	50,44	29,28	46,48	98,96	10,11	0	
ul. Starodworna	69,47	66,73	14,7	50,56	0	0	63,55	53,66
ul. Starodworna	81,72	72,82	50,59	54,63	83,67	35,49	0	
ul. Goniądzka	91,91	72,82	93,97	75,91	95,9	58,67	0	56,06
ul. Goniądzka	38,11	41,24	25,23	25,7	0	0	48,34	
ul. Goniądzka	72,52	34,13	72	43,4	75,6	43,56	0	
ul. Łąkowa	63,37	44,3	57,67	46,48	0	0	80,78	58,52
Grądy	69,47	41,24	32,34	50,56	48,36	20,31	0	43,71
ul. Nowa	84,79	69,78	21,17	43,4	78,62	20,31	0	50,83
ul. Nowa	81,72	66,73	25,23	46,48	48,36	23,35	0	
ul. Rynek	63,37	38,18	75,84	36,25	0	0	70,65	56,86
Czechowizna	72,52	72,82	54,63	10,01	0	78,62	43,56	50,30
Czechowizna	66,41	59,62	50,59	43,4	33,17	18,27	0	
ul. Szkolna	25,2	59,62	25,23	11,1	23,4	33,47	0	29,67
Knyszyn Zamek	63,37	53,5	50,59	71,88	45,34	18,27	0	50,49
ul. Jagiełły	69,47	59,62	71,81	50,56	45,34	18,27	0	52,51
ul. Radziwiłłówny	84,79	69,78	68,78	71,88	0	0	80,78	75,20
ul. Kościelna	84,79	91,98	93,97	68,84	93,84	73,77	0	84,53
ul. Mickiewicza	59,33	31,9	29,28	50,56	33,17	13,16	0	36,23
ul. Obozowa	72,52	41,24	39,45	36,25	68,54	28,42	0	47,74
ul. Legionowa	78,65	47,37	36,4	61,75	83,67	38,52	0	70,97
ul. Legionowa	94,96	69,78	93,97	68,84	98,96	78,8	0	
Poniklica	72,52	41,24	18,11	32,18	43,31	18,27	0	55,18

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Poniklica	97,99	53,5	50,59	61,75	98,96	73,77	0	
ul Jagiellońska	94,96	63,68	75,84	71,88	93,84	93,94	0	67,60
ul. Jagiellońska	75,58	47,37	71,81	50,56	53,41	18,27	0	

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Knyszynie

Ryc. 13 Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego (w %), przeprowadzonego w 2016 r. w Gimnazjum w Knyszynie, źródło: opracowanie własne.

Frekwencja w wyborach

Kapitał społeczny możemy również wyrazić poziomem uczestnictwa w życiu publicznym w niniejszej przedstawionym za pomocą frekwencji w Wyborach Samorządowych w 2014 r oraz parlamentarnych które odbyły się w 2015 roku. Uznano, iż wskaźnik uczestnictwa w wyborach (frekwencja), jest minimalnym poziomem uczestnictwa w życiu społecznym i publicznym, jaki każdy mieszkaniec powinien wykazywać. Świadczy on bowiem o dużej świadomości i odpowiedzialności społecznej.

Analizując dane statystyczne odnośnie frekwencji w Wyborach Samorządowych w Gminie Knyszyn w 2014 roku – łączna ilość uprawnionych do głosowania to 4007 osób z czego wydanych kart do głosowania było 2223. Dało to frekwencję wyborczą w Gminie na poziomie 55,48%. Najniższą frekwencję (53,72%) odnotowano w obwodzie wyborczym nr 2 w Knyszyńskim Ośrodku Kultury w Knyszynie. Jednak w dalszym ciągu jest ona wyższa od średniej dla całego powiatu monieckiego (48,79%).

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Tabela 19. Frekwencja w Gminie Knyszyn na Wyborach Samorządowych w 2014r.

	Nazwa Obwodu Wyborczego	Frekwencja %
1.	Urząd Miejski w Knyszynie	57,33
2.	Knyszyński Ośrodek Kultury	53,72
3.	Zespół Szkół w Kalinówce Kościelnej	55,03

Źródło Państwowa Komisja Wyborcza

Tabela 20. Wykaz terenów gminnych z najniższą frekwencją w Wyborach Samorządowych w 2014r.

Obwodowa Komisja Wyborcza Nr 2 w Knyszynie – Knyszyński Ośrodek Kultury
miasto Knyszyn
ul. Grodzieńska
ul. Północna
ul. Białostocka
ul. Południowa
ul. Obozowa
ul. Nowa
ul. Łąkowa
ul. Starodworna
Tereny wiejskie
Knyszyn Zamek
Grądy
Wodziłówka
Cisówka kol.
Poniklica
Zofiówka
Nowiny Kasjerskie
Nowiny Zdroje

Źródło: Urząd Miejski w Knyszynie.

Poziom aktywności mieszkańców Gminy Knyszyn w wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej w 2015r jest zdecydowanie niższy. Głosowało wówczas 720 osób z 3977 uprawnionych do głosowania, co daje frekwencję na poziomie 18,10%. Można zauważyć, iż o wiele ważniejsze dla mieszkańców Gminy Knyszyn są wybory lokalne, gdzie frekwencja była powyżej 55% (48,79 % dla powiatu monieckiego) i w tym kontekście nie możemy mówić o niskiej aktywności społecznej mieszkańców Gminy. Świadczy to o fakcie, iż dla mieszkańców Gminy ważniejszymi są wybory, w wyniku których realnie będą widoczne skutki ich decyzji.

II.2 Diagnoza obejmująca kwestie gospodarcze

Wskaźniki aktywności gospodarczej

W diagnozie sfery gospodarczej zastosowano wskaźniki odnoszące się do podmiotów gospodarczych w poszczególnych jednostkach administracyjnych Gminy Knyszyn. Posłużył on zobrazowaniu zarówno

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

intensyfikacji zjawisk gospodarczych na określonym obszarze. Przyjmuje się, że parametr ten ma szczególne znaczenie dla jakości życia mieszkańców.

Na terenie Gminy Knyszyn w lutym 2017 roku było zarejestrowanych w sumie 210 podmiotów gospodarczych. 178 podmiotów było zarejestrowanych na terenie miasta Knyszyn a 32 – na terenach wiejskich Gminy. Sama ilość podmiotów gospodarczych nie przekazuje informacji o efektywności danego społeczeństwa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej. Dopiero powiązanie tej informacji z ilością osób zamieszkującą dany teren da nam więcej informacji.

Tabela 21. Efektywność mieszkańców Gminy Knyszyn w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej (według danych na dzień 22.02.2017 r.)

	CEIDG	KRS	Ilość przedsiębiorstw na 100 mieszkańców
Gmina Knyszyn	201	9	4,36
miasto Knyszyn	170	8	6,31
Sołectwa	31	1	1,60
1. CZECHOWIZNA	2	0	1,03
2. WODZIŁÓWKA	1	0	5,88
3. GRĄDY	4	0	2,48
4. NOWINY KASJERSKIE	2	0	1,60
5. NOWINY ZDROJE	0	0	0,00
6. ZOFIÓWKA	5	0	1,99
7. JASKRA	0	0	0,00
8. WOJTÓWCE	6	0	4,88
9. GUZY	2	0	1,04
10. KALINÓWKA KOŚCIELNA	5	0	2,91
11. OGRODNIKI	1	0	0,83
12. PONIKLICA	0	0	0,00
13. CHOBOTKI	3	0	3,41
14. KNYSZYN ZAMEK	0	1	0,33

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz Krajowego Rejestru Sądowego i Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego w Knyszynie

Jak widać wskaźnik przedsiębiorczości poniżej średniej Gminy odnotowuje większość sołectw. Najniższy, zerowy wskaźnik ilości przedsiębiorstw na 100 mieszkańców posiada Jaskra, Poniklica, Nowiny Zdroje co świadczy o niskiej aktywności gospodarczej. Najlepiej w tym zestawieniu wypada miasto Knyszyn (6,31 przedsiębiorstw na 100 mieszkańców) znacząco przewyżając średnią.

II.3 Diagnoza obejmująca kwestie techniczne oraz przestrzenno – funkcjonalne

Warunki lokalowe

Komfort życia mieszkańców jest w dużej mierze uzależniony od powierzchni budynków mieszkalnych przypadającej na jednego mieszkańca (im większa powierzchnia, tym komfort życia jest wyższy). Analizując wskaźnik średniego metrażu na 1 mieszkańca w Gminie Knyszyn na tle województwa podlaskiego wypada on negatywnie jest on niższy i wynosi 24,67 m²/1 mieszkańca. Mieszkańcy

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

województwa podlaskiego mają do dyspozycji średnio 28,25m² powierzchni mieszkalnej. Najbardziej niekorzystna sytuacja jest na terenach wiejskich gdzie na 1 mieszkańca przypada średnio 18,36 m² pow. mieszkalnej.

Tabela 22. Średni metraż powierzchni mieszkalnej na 1 mieszkańca w woj. podlaskim i Gminie Knyszyn

	średni metraż[m ²] na 1 mieszkańca
Województwo PODLASKIE	28,25
Gmina Knyszyn	24,67
Knyszyn - miasto	27,89
Knyszyn - obszar wiejski	18,36

Źródło opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Knyszynie oraz Banku Danych Lokalnych GUS

Uwzględniając wskaźnik dla wszystkich ulic w mieście Knyszyn należy stwierdzić, iż najmniejsza powierzchnia budynku w przeliczeniu na mieszkańca przypadła na 1 mieszkańca ul. Polnej (8,71 m²), Zamoyskiego (11 m²), Południowej (13,6 m²), Osiedlowej (16,69 m²) oraz Ignacego Daszyńskiego (19,67 m²). Wartości wskaźnika na w/w ulicach były znacznie niższe, niż średnia wartość dla obszaru miejskiego oraz całej gminy. Najniższą wartość wskaźnika na terenach wiejskich odnotowano w miejscowości Knyszyn Zamek (10,82 m²).

Tabela 23. Powierzchnia zabudowy budynków mieszkalnych i średni metraż [m²] na 1 mieszkańca w Gminie Knyszyn

Lp.		powierzchnia zabudowy budynków mieszkalnych w [m ²]	średni metraż[m ²] na 1 mieszkańca
	Gmina Knyszyn	105 106	24,67
	miasto Knyszyn	78 709	27,89
1	11 LISTOPADA	490	35,00
2	ADAMA MICKIEWICZA	2 492	26,51
3	BARBARY RADZIWIŁÓWNY	636	53,00
4	BIAŁOSTOCKA	7 929	34,18
5	GONIĄDZKA	8 192	28,15
6	GRODZIŃSKA	12 337	49,75
7	HENRYKA SIENKIEWICZA	590	22,69
8	IGNACEGO DASZYŃSKIEGO	649	19,67
9	JAGIELLOŃSKA	5 040	25,20
10	JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO	864	39,27
11	KOŚCIELNA	2 768	32,19
12	KRÓLOWEJ BONY	2 427	28,22
13	LEGIONOWA	1 437	26,13
14	ŁĄKOWA	1 792	29,38
15	MARII KONOPNICKIEJ	322	24,77

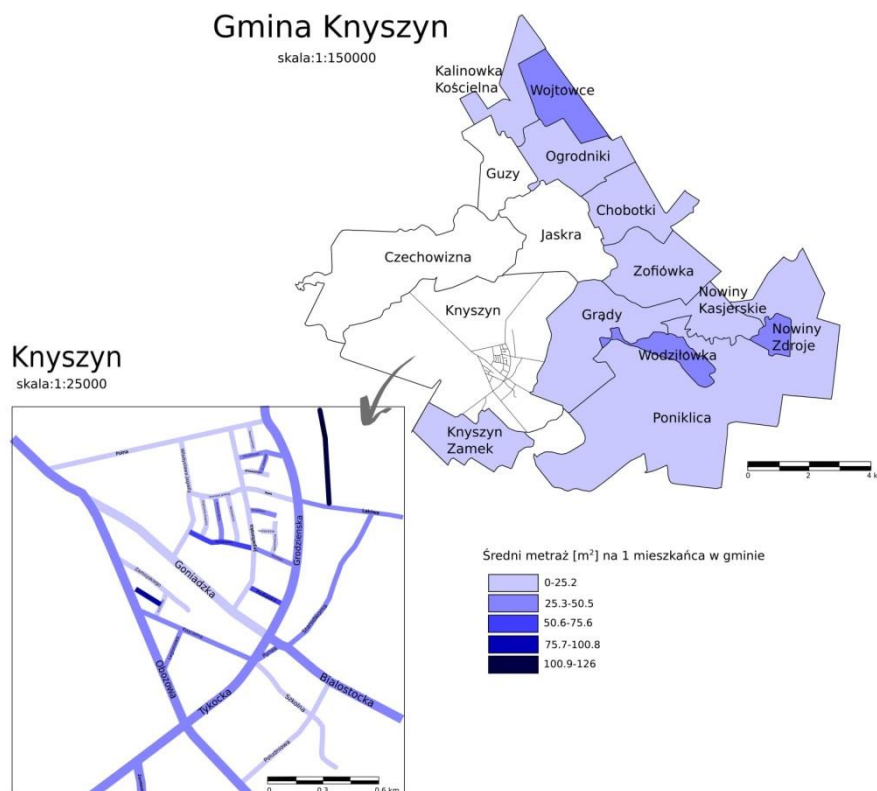
Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Knyszyn

16	NOWA	985	20,10
17	OBOZOWA	1 997	27,36
18	OSIEDLOWA	1 068	16,69
19	POCZTOWA	764	31,83
20	PODLASKA	353	58,83
21	POLNA	148	8,71
22	POŁUDNIOWA	136	13,60
23	ROMANA DMOWSKIEGO	872	22,95
24	RYNEK	3 477	30,50
25	STARODWORNA	6 205	32,49
26	SZKOLNA	2 773	18,36
27	TYKOCKA	7 273	26,26
28	WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY	1 737	18,09
29	ZYGMUNTA AUGUSTA	1 961	19,04
30	JANA ZAMOYSKIEGO	242	11,00
31	KS. EDWARDA JUNGA	83	20,75
32	PIOTRA CHWALCZEWSKIEGO	161	80,50
33	ZAMKOWA	131	26,20
34	PÓŁNOCNA	378	126,00
Sołectwa		26 397	18,36
1	Knyszyn Zamek	3 268	10,82
2	Zofiówka	4 135	16,47
3	Wojtówce	3 545	28,82
4	Kalinówka Kościelna	3 497	20,33
5	Chobotki	1 274	14,48
6	Nowiny Zdroje	866	41,24
7	Grądy	2 993	18,59
8	Nowiny Kasjerskie	3 050	24,40
9	Ogrodniki	1 897	15,81
10	Poniklica	1 296	22,34
11	Wodziłówka	576	33,88
12	Czechowizna	brak danych	
13	Jaskra	brak danych	
14	Guzy	brak danych	

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Systemu Informacji Przestrzennej oraz Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego w Knyszynie

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Ryc. 14 Średni metraż [m²] budynków mieszkalnych na 1 mieszkańca w Gminie Knyszyn, źródło: opracowanie własne.

Infrastruktura drogowa

Istniejący układ drogowy na terenie Gminy Knyszyn obejmuje cztery kategorie dróg publicznych tj. drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz drogi wewnętrzne nie zaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych.

Najliczniejszą grupę stanowią drogi gminne. Drogi te pozostają w bezpośrednim zarządzie Burmistrza Knyszyna. Funkcjonalnie drogi te uzupełniają układ dróg krajowych wojewódzkich i powiatowych oraz stanowią ich rozwinięcie, umożliwiając dojazd do wszystkich istotnych miejsc w gminie. Niektóre z dróg gminnych, z uwagi na wieloletnie użytkowanie i znaczne zaległości w zakresie odnowień, wymagają renowacji, modernizacji i remontów. W przypadku dróg o nawierzchni twardej zakres robót obejmie ich remont bądź modernizację, natomiast w przypadku dróg o nawierzchni gruntowej niezbędne będzie podjęcie prac modernizacyjnych. Szczegółowe zestawienie dróg gminnych do remontu przedstawiono w tabeli 24.

Tabela 24. Wykaz dróg gminnych ze wskazaniem do remontu

Drogi w Gminie Knyszyn wskazane jako wymagające remontu	
miasto Knyszyn	Sołectwa
ul. Goniądzka,	droga do Chobotek
ul. Legionowa	droga do Ogrodnik
ul. Zamkowa	Zofiówka-Nowiny Kasjerskie- Krasne

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

ul. Północna	Knyszyn-Kalinówka Kościelna
ul. Jana Zamoyskiego	Knyszyn Zamek
ul. P. Chwalczewskiego	droga do kol. Zofiówka k. Chobotek (nr 64/69 i 65)
ul. Ks. E. Junga	
ul. W. Witosa	

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Knyszynie oraz badania ankietowego wśród mieszkańców Gminy Knyszyn.

Ryc. 15 Drogi przeznaczone do remontu w Gminie Knyszyn, źródło: opracowanie własne.

II.4 Diagnoza obejmująca kwestie środowiskowe

Poziom azbestu

Wśród grupy zjawisk negatywnych w sferze środowiskowej przeanalizowano istniejące zasoby obiektów budowlanych (w tym mieszkalnych) w Gminie Knyszyn pod względem ich potencjalnego negatywnego wpływu na środowisko. **Wyroby azbestowe** znajdujące się na terenie gminy stanowią duże zagrożenie dla środowiska oraz życia ludzkiego. Według danych Urzędu Miejskiego w Knyszynie łącznie do końca 2016r. usunięto 271 816 kg azbestu, z czego 136 555 kg w mieście Knyszyn a 135 261 kg z terenów wiejskich Gminy. Obecnie na terenie gminy pozostało jeszcze 2.479,448 kg azbestu do unieszkodliwienia. Zdecydowana jego część znajduje się na terenach wiejskich Gminy Knyszyn – w 12 sołectwach odnotowano znaczne przekroczenie średniej ilości azbestu na 1 mieszkańca Gminy (514,62 kg). Z racji braku wyników badań o minimalnej ilości wyrobów

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

azbestowych zagrażających zdrowiu i życiu ludzkiemu, obszar całej Gminy Knyszyn uznaje się za obszar kryzysowy w sferze środowiskowej.

Tabela 25. Średni poziom azbestu do unieszkodliwienia w Gminie Knyszyn

	Ilość azbestu do unieszkodliwienia w kg	Średnia ilość azbestu w kg/mieszkańca
Gmina Knyszyn	2 479 447,00	514,62
Miasto Knyszyn	606 540,00	214,93
Sołectwa:	1 872 907,00	
Chobotki	113 171,00	1286,03
Czechowizna	133 753,00	689,45
Grądy	216 345,00	1343,76
Guzy	201 016,00	1046,96
Jaskra	226 727,00	1318,18
Kalinówka Kościelna	131 947,00	767,13
Knyszyn – Zamek	126 814,00	419,91
Nowiny Zdroje	45 212,00	2152,95
Nowiny Kasjerskie	60 323,00	482,58
Ogrodniki	82 044,00	683,70
Poniklica	53 831,00	928,12
Wodziałówka	30 946,00	1820,35
Wojtówce	143 043,00	1162,95
Zofiówka	307 735,00	1226,04

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Knyszynie

Ryc. 15 Średni poziom azbestu do unieszkodliwienia w Gminie Knyszyn, źródło: opracowanie własne.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Termomodernizacja

W ramach wyznaczenia obszaru kryzysowego w sferze środowiskowej przeanalizowano istniejące zasoby budownictwa pod względem ich potencjalnego negatywnego wpływu na środowisko. Wstępna analiza danych Urzędu Miejskiego w Knyszynie wskazała, że na terenie Gminy Knyszyn zlokalizowanych jest obecnie 8 obiektów budowlanych wymagających podjęcia **działań termomodernizacyjnych**. Są to obiekty powstałe w latach 1912-1980. Zgodnie z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Knyszyn, średni wskaźnik zużycia energii z opału w budynkach bez termomodernizacji oszacowano na 1,12 GJ/m²/rok. Jest to wskaźnik wysoki, wskazujący na potrzebę znaczącej poprawy standardu energetycznego budynków a tym samym obniżenia wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza³.

Tabela 26. Budynki w Gminie Knyszyn wymagające termomodernizacji

Miasto Knyszyn		Rok budowy
1.	Budynek SPOZ Ul. Grodzieńska	lata 70/80 XX w.
2.	Budynek mieszkalny Ul. Szkolna 7a	1966
3.	Budynek hydroforni ul. Polna	1989
4.	Budynek po byłym internacie przy ZSO w Knyszynie ul. Białostocka 38	Ok. 1830
5.	Budynek po byłym komisariacie policji ul. Rynek6	Ok. 1950
Sołectwa		Rok budowy
1.	Świetlica wiejska Zofiówka	1920
2.	Budynek mieszkalny Zofiówka	1970
3.	Strażnica OSP Nowiny Kasjerskie 7	1980

Źródło: Urząd Miejski w Knyszynie

System ogrzewania

Również analiza danych opisujących zasoby mieszkaniowe prywatne pod kątem stosowanego systemu grzewczego⁴ wskazuje, że ma miejsce koncentracja budynków opartych na tradycyjnym sposobie ogrzewania – przy użyciu przestarzałych kotłów na paliwo stałe (węgiel, drzewo) które w procesie spalania emitują do atmosfery największą ilość toksycznych pyłów. Jednocześnie cała Gmina Knyszyn nie posiada sieci gazowej czy też innych alternatywnych form pozyskiwania ekologicznych źródeł ciepła. **Jest to bardzo ważny aspekt dla mieszkańców Gminy Knyszyn gdyż aż 68% ankietowanych wskazało jako problem w sferze środowiskowej „niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii”**. Analizując pod tym kątem stopień natężenia problemu emisji pyłów w

³ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Knyszyn, Knyszyn-Białystok, 27 lipca 2015r., s.30

⁴ tamże, Tabela 8, s.31

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Knyszyn

procesie ogrzewania budynków mieszkalnych w Gminie Knyszyn większy problem jest generowany w mieście – średnia ilość budynków mieszkalnych wynosi 14,15 a dla terenów wiejskich – 9,52 budynku. Obszary kryzysowe, przekraczające średnie natężenie wskaźnika dla całego obszaru Gminy (23,67 budynku), zostały zidentyfikowane w następujących lokalizacjach: w mieście Knyszyn są to ulice: Białostocka, Goniądzka, Grodzieńska, Jagiellońska, Rynek, Starodworna, Szkolna i Tykocka. Na obszarach wiejskich największe natężenie problemu zanieczyszczenia powietrza zostało zidentyfikowane w miejscowościach: Knyszyn Zamek, Zofiówka, Wojtówce, Kalinówka Kościelna, Grądy, Nowiny Kasjerskie, Czechowizna, Jaskra i Guzy.

Tabela 27. Koncentracja budynków mieszkalnych w Gminie Knyszyn – zatrucie środowiska ze względu na wykorzystanie tradycyjnego opatu (węgiel, drewno).

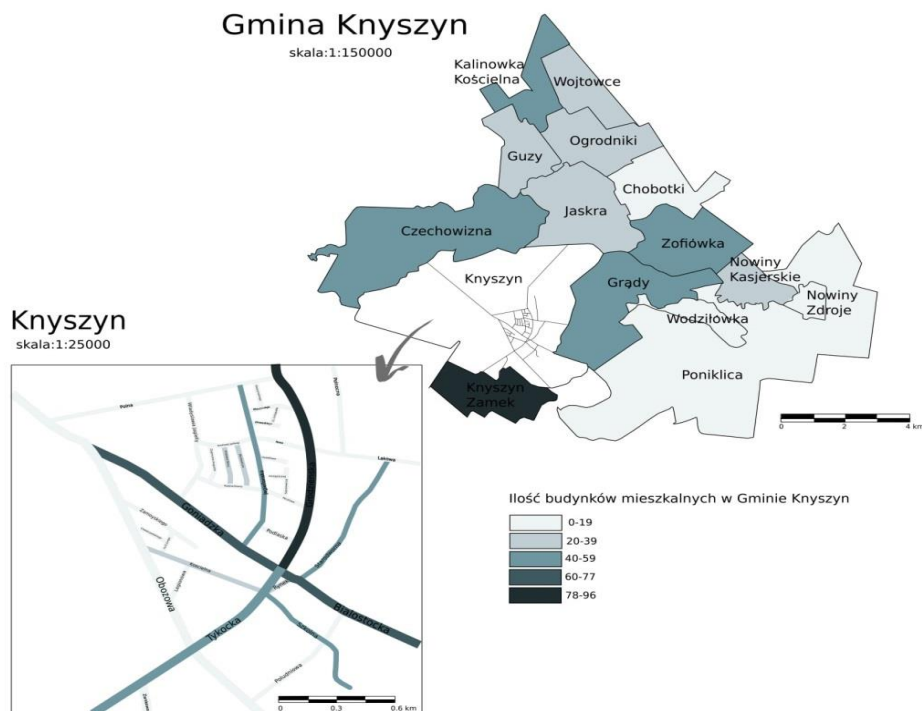
Lp.		Ilość budynków mieszkalnych	Średnia ilość budynków mieszkalnych w Gminie Knyszyn
	Gmina Knyszyn	1136	23,67
	miasto Knyszyn	679	14,15
	Sołectwa	457	9,52
1	11 LISTOPADA	3	23,67
2	ADAMA MICKIEWICZA	21	23,67
3	BARBARY RADZIWIŁÓWNY	4	23,67
4	BIAŁOSTOCKA	65	23,67
5	GONIĄDZKA	73	23,67
6	GRODZIĘNSKA	96	23,67
7	HENRYKA SIENKIEWICZA	7	23,67
8	IGNACEGO DASZYŃSKIEGO	6	23,67
9	JAGIELLOŃSKA	43	23,67
10	JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO	8	23,67
11	KOŚCIELNA	22	23,67
12	KRÓLOWEJ BONY	21	23,67
13	LEGIONOWA	17	23,67
14	ŁĄKOWA	15	23,67
15	MARII KONOPNICKIEJ	3	23,67
16	NOWA	11	23,67
17	OBOZOWA	16	23,67
18	OSIEDŁOWA	11	23,67
19	POCZTOWA	7	23,67
20	PODLASKA	2	23,67
21	POLNA	4	23,67
22	POŁUDNIOWA	2	23,67
23	ROMANA DMOWSKIEGO	8	23,67
24	RYNEK	27	23,67
25	STARODWORNA	44	23,67
26	SZKOLNA	43	23,67
27	TYKOCKA	59	23,67
28	WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY	15	23,67

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Knyszyn

29	ZYGMUNTA AUGUSTA	18	23,67
30	JANA ZAMOYSKIEGO	4	23,67
31	KS. EDWARDA JUNGA	1	23,67
32	PIOTRA CHWALCZEWSKIEGO	1	23,67
33	ZAMKOWA	1	23,67
34	PÓŁNOCNA	1	23,67
Sołectwa			
1	Knyszyn Zamek	81	23,67
2	Zofiówka	49	23,67
3	Wojtówce	31	23,67
4	Kalinówka Kościelna	40	23,67
5	Chobotki	17	23,67
6	Nowiny Zdroje	8	23,67
7	Grądy	40	23,67
8	Nowiny Kasjerskie	29	23,67
9	Ogrodniki	23	23,67
10	Poniklica	14	23,67
11	Wodziłówka	8	23,67
12	Czechowizna	44	23,67
13	Jaskra	38	23,67
14	Guzy	35	23,67

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Knyszynie (Gminna Ewidencja gospodarki odpadami komunalnymi).

Ryc. 16 Koncentracja budynków mieszkalnych w Gminie Knyszyn – zatrucie środowiska ze względu na wykorzystanie tradycyjnego opału (węgiel, drewno), źródło: opracowanie własne.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

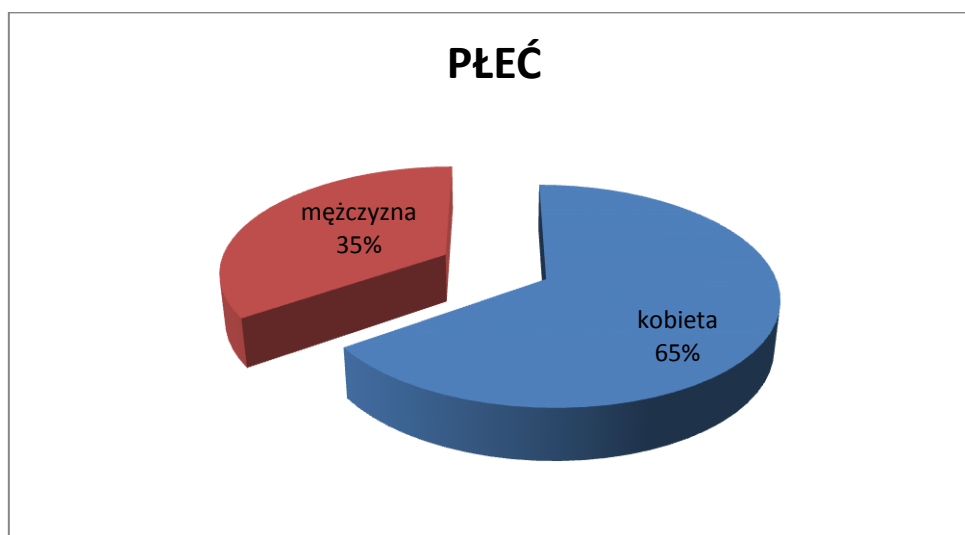
III. Wyniki badania ankietowego

W związku z przystąpieniem Gminy Knyszyn do opracowania Programu Rewitalizacji, od lipca 2016 roku do stycznia 2017r. zostały przeprowadzone badania ankietowe metodą wywiadu kwestionariuszowego, opartego na bezpośredniej rozmowie ankietera z respondentem. Mieszkańcy wskazywali w ankiecie jakie wg. nich problemy dotyczą miasto i gminę, gdzie one występują, w jakiej sferze (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno- funkcjonalnej, technicznej) oraz mieli możliwość wskazania, co należy zrobić aby zminimalizować wymienione problemy. Uzyskane odpowiedzi w poszczególnych kategoriach zostały zaprezentowane poniżej.

Łącznie **w badaniu ankietowym wzięło udział 143 respondentów** reprezentujących mieszkańców całej Gminy.

Analizując strukturę ankietowanych pod względem **płci** zdecydowaną większość (65% - 79 respondentek) stanowiły kobiety. Mężczyźni natomiast – 35% tj. 42 respondentów .

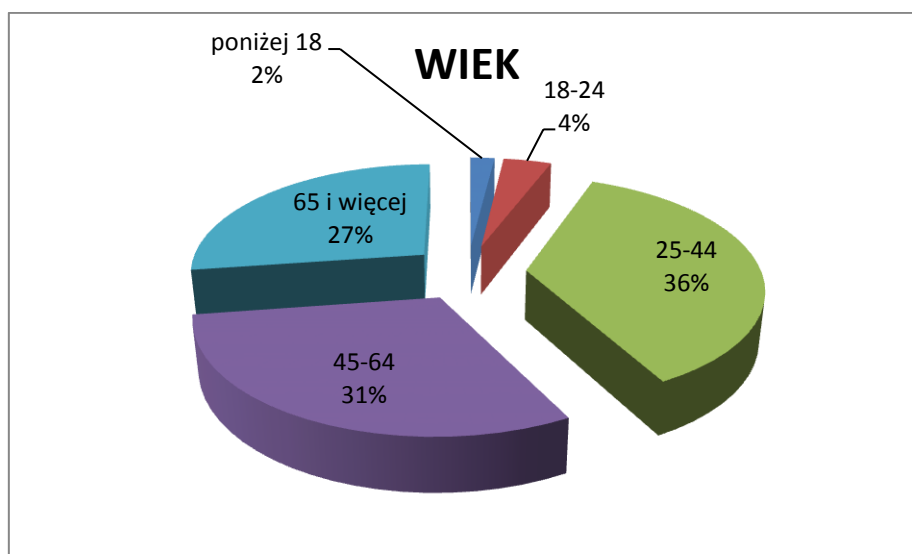
Wykres 11. Struktura respondentów według płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

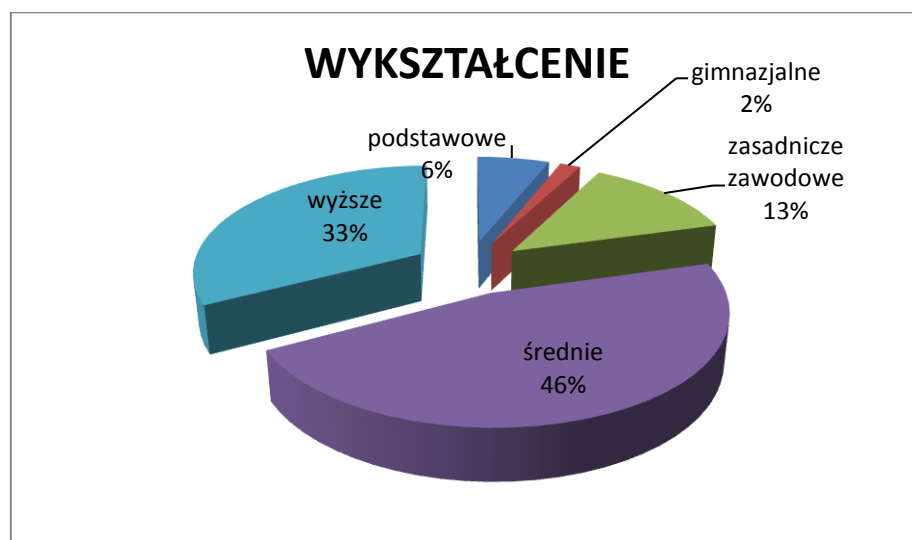
Najliczniejszą grupę respondentów według **wieku** stanowiły osoby w wieku 25 – 44 lata (56 osób- 36%) oraz osoby w wieku 45-64 lata (47 osób – 31%). Kolejną grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 65+ (42 osoby – 27%). Najmniejszą grupę pod względem liczebności stanowiły osoby w wieku 18-24 lata (6 osób tj. 4% ankietowanych) oraz poniżej 18-go roku życia (3 osoby tj. 2% ankietowanych).

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Wykres 12. Struktura respondentów według wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Uwzględniając dane dotyczące **wykształcenia** respondentów najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim (54 respondentów tj. 46%) oraz wyższym (38 osób tj. 33%). Nieliczni ankietowani posiadają wykształcenie zasadnicze zawodowe (15 osób tj. 13%), podstawowe (7 osób tj. 6%) oraz gimnazjalne (2 osoby tj. około 2% ankietowanych).

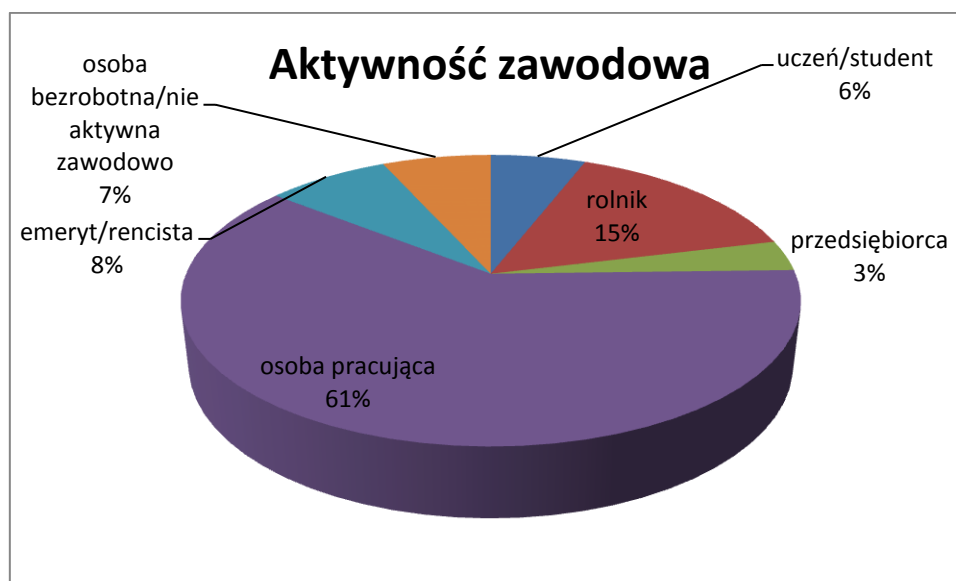
Wykres 13. Struktura respondentów według wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Uwzględniając **aktywność zawodową** respondentów zdecydowaną większość reprezentowała grupa osób pracujących (72 respondentów tj. 61% ankietowanych). W dalszej kolejności byli rolnicy (18 osób tj. 15% respondentów). Najmniej licznie reprezentowana była grupa przedsiębiorców (4 osoby tj. 3% ankietowanych).

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Wykres 14. Struktura respondentów według aktywności zawodowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Na początku ankiety respondenci byli poproszeni o wskazanie 1 obszaru w całej Gminie na którym w ich odczuciu występuje największa **kumulacja zjawisk problemowych** do natychmiastowego podjęcia działań naprawczych. Zdecydowanym liderem wśród całej Gminy Knyszyn okazało się miasto Knyszyn z wynikiem 91 wskazań tj. ponad 63%. Na uwagę zasługuje jeszcze miejscowość Knyszyn – Zamek (8 wskazań, tj. 5,59%) i Jaskra (7 wskazań tj. 4,90%). Pozostałe miejscowości w Gminie były wskazywane sporadycznie.

1. Proszę wskazać obszar Gminy, który Pani/Pana zdaniem wymaga konieczności podjęcia działań rewitalizacyjnych ze względu na kumulację problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych: (Proszę wskazać 1 obszar).

Nazwa obszaru	Ilość	%
miasto Knyszyn	91	63,64%
Nowiny Kasjerskie	1	0,70%
Chobotki	-	-
Nowiny Zdroje	2	1,40%
Czechowizna	2	1,40%
Poniklica	2	1,40%
Grądy	2	1,40%
Ogrodniki	3	2,10%
Guzy	2	1,40%
Wodziłówka	1	0,70%
Jaskra	7	4,90%
Wojtówce	-	-
Kalinówka Kościelna	2	1,40%

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Zofiówka	3	2,10%
Knyszyn - Zamek	8	5,59%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego. N=143

W kolejnym pytaniu mieszkańcy byli poproszeni o wskazanie ich związku z zaznaczonym obszarem. Zdecydowana większość respondentów to mieszkańcy (94 osoby tj. 65,73%) oraz ludzie pracujący na tym terenie (22 osoby, tj. 15,38%) co świadczy o tym, iż są to ludzie znający bardzo dobrze swoje problemy.

2. Co Panią/Pana łączy ze wskazanym obszarem:		
	Ilość	%
Jestem mieszkańcem	94	65,73%
Prowadzę działalność gospodarczą/społeczną	-	-
Pracuję na tym terenie	22	15,38%
Spędzam czas wolny	21	14,69%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego. N=143

W kolejnym pytaniu mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie maksymalnie 3 najważniejszych **problemów społecznych** w gminie. Najczęściej wskazywanym problemem było bezrobocie (77 wskazań, tj. 53,85%), emigracja mieszkańców (49 wskazań, tj. 34,27%), mała liczba miejsc oferujących zagospodarowanie czasu wolnego (41 wskazań, tj. 28,67%) oraz starzenie się społeczeństwa (37 wskazań, tj. 25,87%). Dodatkowo ankietowani wskazali, iż problemy społeczne, które występują w gminie to: ubóstwo, alkoholizm, ujemny przyrost naturalny, uboga oferta kulturalna.

3. Proszę wskazać problemy SPOŁECZNE występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze (Proszę wskazać maksymalnie 3 problemy):		
Nazwa obszaru problematycznego	Ilość	%
Bezrobocie	77	53,85%
Przestępczość, w tym chuligaństwo, przestępczość młodocianych	3	2,10%
Ubóstwo	17	11,89%
Emigracja mieszkańców	49	34,27%
Alkoholizm	29	20,28%
Ujemny przyrost naturalny	21	14,69%
Narkomania	1	0,70%
Mała liczba miejsc oferujących zagospodarowanie czasu wolnego	41	28,67%
Problemy wychowawcze	8	5,59%
Niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym	39	27,27%
Uboga oferta kulturalna	21	14,69%
Starzenie się społeczeństwa	37	25,87%
Niepełnosprawność	-	-
Przemoc w rodzinie	2	1,40%

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Inny (proszę wpisać jaki):	4	2,80%
----------------------------	---	-------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego. N=143

Kolejne pytanie dotyczyło występowania problemów w sferze **gospodarczej** na wyznaczonym obszarze problemowym. Respondenci najczęściej wskazywali niedostateczną liczbę podmiotów tworzących miejsca pracy (89 wskazań, tj. 62,64%) co jeszcze raz podkreśla obecność problemu bezrobocia. Wśród ważnych problemów tej sfery ankietowani wskazali również na niską aktywność przedsiębiorczą mieszkańców (48 wskazań, tj. 33,57%) oraz niedostateczną promocję walorów turystycznych przyrodniczych, kulturowych, historycznych obszaru (45 wskazań, tj. 31,47%) i trudności z pozyskiwaniem inwestorów (36 wskazań, tj. 25,17%).

4. Proszę wskazać problemy GOSPODARCZE występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze (Proszę wskazać maksymalnie 3 problemy):		
Nazwa obszaru problematycznego	Ilość	%
Niedostateczna liczba podmiotów tworzących miejsca pracy	89	62,24%
Słaba kondycja finansowa lokalnych przedsiębiorstw	18	12,59%
Niska aktywność przedsiębiorcza mieszkańców	48	33,57%
Niedostateczna promocja walorów turystycznych, przyrodniczych, kulturowych, historycznych obszaru	45	31,47%
Trudności z pozyskaniem inwestorów	36	25,17%
Zbyt mała liczba podmiotów związanych z obsługą ruchu turystycznego	24	16,78%
Inny (proszę wpisać jaki):	7	4,90%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego. N=143

W ramach kolejnego pytania respondenci proszeni byli o wskazanie jakie, ich zdaniem, na zaznaczonym terenie problemowym, występują najważniejsze deficyty w sferze **środowiskowej**. Największą przypadłością wśród problemów środowiskowych zdaniem respondentów jest niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii (97 wskazań, tj. 67,83%). Respondenci wskazywali również na występowanie problemu zanieczyszczenia powietrza (21 wskazań, tj. 14,69%) oraz niską jakość wód (26 wskazań, tj. 18,18%).

5. Proszę wskazać problemy ŚRODOWISKOWE występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze (Proszę wskazać maksymalnie 3 problemy):		
Nazwa obszaru problematycznego	Ilość	%
Zanieczyszczenie powietrza	21	14,69%
Uciążliwy hałas	9	6,29%
Niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii	97	67,83%
Niska jakość wód	26	18,18%

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Zanieczyszczenie gleby	6	4,20%
Inny (proszę wpisać jaki):	2	1,40%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego. N=143

W kolejnym pytaniu analizowana była sfera **przestrzenno - funkcjonalna** na wybranym terenie i problemy z nią związane. Ankietowani najczęściej wskazywali na problem braku miejsc noclegowych/słabą infrastrukturę noclegową (62 wskazania, tj. 43,36%), niedostateczną ilość i stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (50 wskazań– 34,97%) i zły stan infrastruktury drogowej (55 wskazań, tj. 38,46%). Również wysoko ankietowani zaznaczyli problem niezadowalającego stanu przestrzeni publicznej (placów zabaw, ścieżek, zieleni, itp.) 42 wskazania, tj. 29,37%, oraz brak infrastruktury na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej (33 wskazania, tj. 23,08%).

6. Proszę wskazać problemy PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze (Proszę wskazać maksymalnie 3 problemy):		
Nazwa obszaru problematycznego	Ilość	%
Niedostosowanie infrastruktury i przestrzeni do funkcji publicznych	8	5,59%
Brak infrastruktury na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej	33	23,08%
Niedostateczna baza lokalowa do rozwoju inicjatyw kulturalnych	21	14,69%
Zły stan infrastruktury drogowej	55	38,46%
Niezadowalający stan przestrzeni publicznej (placów zabaw, ścieżek, zieleni, itp.)	42	29,37%
Niedostateczna ilość i stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych	50	34,97%
Niewystarczający dostęp do sieci: elektroenergetycznej, wodnokanalizacyjnej, ciepłowniczej, gazowej, telekomunikacyjnej	11	7,69%
Brak miejsc noclegowych/słaba baza noclegowa	62	43,36%
Inny (proszę wpisać jaki):	3	2,10%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego. N=143

Ostatnim z pytań dotyczących występowania problemów na zaznaczonym obszarze problemowym dotyczył zagadnień związanych ze **sferą techniczną**. Respondenci wskazali na główny problem jakim jest mała liczba obiektów dostosowanych do norm dotyczących energooszczędności i ochrony środowiska (70 wskazań, tj. 48,95%). Ważnym problemem w serze technicznej jest również zły stan zabytków, degradacja techniczna zabytków, obiektów cennych historycznie (49 wskazań, tj. 34,27%). Relatywnie nisko respondenci ocenili występowanie problemów dot. stanu budynków użyteczności publicznej (24 wskazania, tj. 16,78%).

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

7. Proszę wskazać problemy TECHNICZNE występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze (Proszę wskazać maksymalnie 3 problemy):		
Nazwa obszaru problematycznego	Ilość	%
Zły stan budynków użyteczności publicznej (szkoły, urzędy, świetlice, kościoły, itp.)	24	16,78%
Zły stan zabytków, degradacja techniczna zabytków, obiektów cennych historycznie	49	34,27%
Mała liczba obiektów dostosowanych do norm dotyczących energooszczędności i ochrony środowiska	70	48,95%
Inny (proszę wpisać jaki):	2	1,40%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego. N=143

Ostatnim pytaniem w ankiecie było: „**Proszę wskazać jakie przedsięwzięcia/projekty należy podjąć w celu minimalizacji wskazanych powyżej problemów?**” Respondenci mogli udzielić odpowiedzi bez ograniczeń ilościowych. Najczęściej podawali następujące rozwiązania:

1. Modernizacja/przebudowa/zagospodarowanie terenu parku miejskiego w Knyszynie – 78% ankietowanych
2. Zagospodarowanie budynku tzw. „starej przychodni” w Knyszynie – 66% ankietowanych
3. Zagospodarowanie budynku po byłym internacie w Knyszynie na bazę noclegową – 62% ankietowanych
4. Budowa siłowni zewnętrznej – 62% ankietowanych
5. Budowa placu zabaw – 59% ankietowanych
6. Stworzenie bazy noclegowo turystycznej oraz plaży miejskiej z zalewem jako miejsca do wypoczynku i rekreacji – 58% ankietowanych
7. Modernizacja terenów targowicy miejskiej- 56%
8. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne)- 53%.

Padły również bardziej ogólne odpowiedzi odnoszące się do poprawy życia mieszkańców Gminy: np. więcej miejsc pracy, więcej zakładów pracy, lepsze wykorzystanie środków unijnych, poprawa jakości dróg, organizacja imprez (np. święto wsi, jarmarki) oraz działania promujące rozwój turystyki w Gminie Knyszyn.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

IV. Delimitacja obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Dla potrzeb wyznaczenia **obszaru zdegradowanego** określono listę potencjalnych wskaźników zgodnych z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777). Dla przestrzennego zobrazowania wyników analizy gminę podzielono zgodnie ze strukturą jednostek na miasto Knyszyn (ulice) oraz Sołectwa. Dla wydzielonych obszarów pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Miejskiego w Knyszynie, jak i specjalnie w tym celu wygenerowany przez instytucje zewnętrzne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Knyszynie, Zespół Szkół Ogólnokształcących w Knyszynie oraz Komendę Powiatową Policji w Mońkach i Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Mońkach.

Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem budowy listy porównywalnych wskaźników odnoszących wartość danej zmiennej do jednostki miasta (ulicy) lub Sołectwa. Weryfikacja wskaźników objęła następujące elementy:

- poprawność metodologiczną - wskaźnik powinien opisywać w sposób czytelny i przejrzysty dany problem, powinien być łatwy w odbiorze przez czytelnika, łatwo weryfikowalny, powinien również różnicować przestrzeń Gminy i być skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi.
- poprawność przestrzenną - wskaźnik powinien zostać odniesiony do jednostki mniejszej niż Gmina, w tym przypadku do miasta (ulicy) lub Sołectwa.

W wyniku tak przeprowadzonej procedury wskazano listę 14 wskaźników, które zastosowano dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego. Wskaźniki te obejmują sferę społeczną (bezrobocie, ubóstwo, przestępczość/patologie, poziom edukacji), sferę techniczną oraz przestrzenno-funkcjonalną (drogi do remontu, powierzchnia budynków mieszkalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w m²) oraz sferę środowiskową (koncentracja budynków mieszkalnych emitująca pyły w procesie spalania opału (węgiel, drewno), wyroby azbestowe zagrażające środowisku naturalnemu i zdrowiu człowieka). Założono, że za obszar spełniający kryterium koncentracji problemów uznany zostanie ten, który na 14 analizowanych wskaźników spełnił co najmniej 7. Tak przeprowadzone postępowanie badawcze pozwoliło wyznaczyć obszary, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk, tj. noszą znamiona obszaru zdegradowanego.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Knyszyn

Tabela 28. Zestawienie wskaźników delimitacyjnych

NAZWA WSKAŹNIKA		sfera społeczna								sfera techniczna i przestrzenno-funkcjonalna		sfera środowiskowa			Suma wskaźników w poszczególnych kategoriach	
		Średnia ilość osób bezrobotnych w Gminie na 100 mieszkańców	Ilość świadczeniobiorców świadczeń MOPS na 100 mieszkańców	Średnia ilość świadczeń MOPS wypłaconych ze względu na bezrobocie	Ilość świadczeń MOPS wypłaconych ze względu na niepełnosprawność	wychowawczego "500+" na 1-tę dziecko na 100	ilościowy udział interwencji Policji związanych z przemocą w rodzinie w latach 2012-2016	ilość prowadzonych procedur "Niebieskiej karty" w Gminie	ilościowy udział wszystkich interwencji PSP w latach 2014-2016 w Gminie	Wyniki egzaminów gimnazjalnych [%]	Drugi w Gminie Knyszyn wskazane do remontu	Powierzchnia budynków mieszkalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w m2)	Obiekty budowlane wymagające termomodernizacji	Koncentracja budynków mieszkalnych emitująca pyły w procesie spalania opału (węgiel, drewno)		Wyroby azbestowe zagrażające środowisku naturalnemu i zdrowiu człowieka
Średni wskaźnik dla Gminy		4,85	13,72	35,44	14,15	5,66	1,13	0,53	4,11	52,66		24,67		23,67		
KNYSZYN - NAZWA ULICY																
1.	GONIĄDZKA	2,75	8,59	40,00	26	4,81	0,00	1,00	4,00	56,06	+	28,15		73	+	6
2.	STARODWORNA	6,28	14,14	74,00	22	3,14	5,00	1,00	2,00	53,66		32,49		44	+	8
3.	LEGIONOWA	3,64	5,45	28,00	0,00	3,64	0,00	0,00	1,00	70,97	+	26,13		17	+	2
4.	SZKOLNA	9,27	14,57	109,00	30	5,96	4,00	0,00	3,00	29,67		18,36	+	43	+	11
5.	TYKOCKA	7,58	11,55	82,00	47	4,33	0,00	0,00	9,00	62,62		26,26		59	+	6
6.	KOŚCIELNA	3,49	6,98	45,00	0,00	4,65	1,00	0,00	1,00	84,53		32,19		22	+	2
7.	ŁĄKOWA	6,56	8,20	16,00	24	11,48	3,00	0,00	0,00	58,52		29,38		15	+	5
8.	OBOZOWA	6,85	9,59	57,00	0,00	5,48	1,00	0,00	26,00	47,74		27,36		16	+	5
9.	RYNEK	5,26	6,14	44,00	0,00	3,51	0,00	0,00	3,00	56,86		30,50	+	27	+	5
10.	GRODZIENSKA	7,26	22,18	109,00	12	5,24	2,00	1,00	12,00	40,72		49,75	+	96	+	10

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Knyszyn

11.	BIĄŁOSTOCKA	7,33	32,33	175,00	36	6,03	4,00	3,00	2,00			34,18	+	65	+	10
12.	MICKIEWICZA	7,45	15,96	25,00	0,00	8,51	3,00	2,00	0,00	36,23		26,51		21	+	7
13.	JAGIEŁŁY	3,13	5,21	12,00	0,00	4,17	0,00	0,00	2,00	52,51		18,09		15	+	3
14.	KRÓLOWEJ BONY	6,98	10,47	25,00	0,00	4,65	0,00	0,00	1,00	40,60		28,22		21	+	3
15.	ZYGMUNTA AUGUSTA	2,91	12,62	0,00	0,00	6,8	1,00	0,00	2,00			19,04		18	+	3
16.	POCZTOWA	8,33	4,17	0,00	1	0	0,00	0,00	0,00			31,83		7	+	2
17.	NOWA	4,08	8,16	27,00	0,00	6,12	1,00	2,00	1,00	50,83		20,10		11	+	4
18.	JAGIELLOŃSKA	3,50	8,00	6,00	0,00	4	4,00	2,00	1,00	67,60		25,20		43	+	4
19.	SIENKIEWICZA	7,69	11,54	0,00	3	0	0,00	0,00	0,00			22,69		7	+	3
20.	DMOWSKIEGO	0,00	0,00	0,00	0,00	10,53	0,00	0,00	1,00			22,95		8	+	3
21.	OSIEDLOWA	4,69	0,00	0,00	0,00	12,5	0,00	0,00	0,00			16,69		11	+	3
22.	DASZYŃSKIEGO	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00			19,67		6	+	2
23.	RADZIWIŁOWNY	8,33	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00	75,20		53,00		4	+	2
24.	PODLASKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0	1,00	0,00	0,00			58,83		2	+	1
25.	POŁUDNIOWA	10,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00			13,60		2	+	3
26.	ZAMKOWA	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00		+	26,20		1	+	2
27.	M. KONOPNICKIEJ	7,69	0,00	0,00	0,00	7,69	0,00	0,00	0,00			24,77		3	+	3
28.	11-GO LISTOPADA	14,29	0,00	0,00	0,00	7,14	0,00	0,00	0,00			35,00		3	+	3
29.	J.PIŁSUDSKIEGO	4,55	0,00	0,00	0,00	4,55	0,00	0,00	0,00			39,27		8	+	1
30.	J. ZAMOYSKIEGO	0,00	0,00	0,00	0,00	9,09	0,00	0,00	1,00		+	11,00		4	+	4
31.	ZACHODNIA	0,00	0,00	0,00	0,00	0	1,00	0,00	0,00			-		0	-	0
32.	CHWALCZEWSKIEGO	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00		+	80,50		1	+	2
33.	JUNGA	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00		+	20,75		1	+	3
34.	WITOSA	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00		+	-		0	-	1
35.	POLNA	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00		+		+	4	+	3

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Knyszyn

GMINA KNYSZYN - SOŁECTWA																
1.	CZECHOWIZNA	4,64	12,89	23,00	17,00	6,7	1,00	0,00	12,00	50,30		-		44	+	6
2.	WODZIŁÓWKA	0,00	25,00	10,00	42,00	6,67	0,00	0,00	2,00			33,88		8	+	4
4.	GRĄDY	3,59	7,78	27,00		6,59	0,00	1,00	2,00	43,71		18,59		40	+	5
5.	NOWINY KASJERSKIE	4,00	7,20	9,00	4,00	1,6	0,00	0,00	0,00		+	24,40	+	29	+	4
6.	NOWINY ZDROJE	9,52	4,76	16,00		9,52	0,00	0,00	1,00			-		8	+	3
7.	ZOFIÓWKA	2,79	17,13		137,00	6,37	1,00	0,00	5,00		+	16,47	+	49	+	9
8.	JASKRA	1,74	4,07		12,00	7,56	0,00	0,00	6,00			-		38	+	4
9.	WOJTÓWCE	2,44	19,51	20,00	11,00	8,13	3,00	3,00	4,00			28,82		31	+	6
10.	GUZY	1,56	10,94	20,00	11,00	7,81	2,00	1,00	7,00			-		35	+	6
11.	KALINÓWKA KOŚCIELNA	4,07	15,70	16,00	26,00	4,65	4,00	1,00	20,00			20,33		40	+	8
12.	OGRODNIKI	4,17	9,17	26,00	9,00	5	0,00	0,00	3,00		+	15,81		23	+	3
13.	PONIKLICA	0,00	18,97	6,00		8,62	1,00	0,00	3,00	55,18		22,34		14	+	4
14.	CHOBOTKI	3,41	0,00	0,00	0,00	7,95	0,00	0,00	1,00		+	14,48		17	+	4
15.	KNYSZYN ZAMEK	10,93	24,50	158,00	11,00	5,96	3,00	0,00	15,00	50,49	+	10,82		81	+	11

Źródło: Opracowanie własne

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Mając na uwadze powyższe w myśl art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji **za obszar zdegradowany** w Gminie Knyszyn można uznać: w mieście Knyszyn ulice: Starodworna, Szkolna, Grodzieńska, Białostocka, Mickiewicza oraz sołectwa : Zofiówka, Kalinówka Kościelna, Knyszyn Zamek z uwagi na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, a także występowanie negatywnych zjawisk w obszarze środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, jak również technicznym.

Dla wyznaczenia zasięgu **obszaru rewitalizacji** kierowano się następującymi przesłankami wynikającymi z Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz zapisami Wytycznych Ministerstwa w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020:

- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk;
- obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego;
- obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Przyjęte założenia oraz procedura badawcza pozwoliła określić, że wszystkie powyższe warunki obszaru rewitalizacji spełnia następująca część terenów wcześniej scharakteryzowanych jako tereny zdegradowane. Są to: ul. Grodzieńska oraz ul. Białostocka w Knyszynie wraz z terenem Rynku Miejskiego oraz sołectwa: Knyszyn Zamek, Zofiówka i Kalinówka Kościelna. Wytypowany teren stanowi 1,91km² powierzchni gminy (1,5% całkowitej powierzchni Gminy) oraz jest zamieszkiwany przez 1205 osób (25,01% ogółu mieszkańców Gminy Knyszyn).

Na tym terenie występuje nawarstwienie wielu **problemów społecznych**. Współczynnik osób bezrobotnych na 100 mieszkańców dla tego obszaru to 6,48 osoby gdzie średnia gminy to 4,85. Kolejną przesłanką był wskaźnik ilości świadczeń wypłacanych ze względu na bezrobocie i wyniósł dla obszaru 91,6 świadczeń przewyższając blisko trzykrotnie średnią gminy – 35,44. Bardzo niepokojący jest również wymiar osób ogólnie korzystających ze świadczeń MOPS-u, zamieszkujących obszar rewitalizacji- wyniósł on 22,37/100 mieszkańców przy średniej gminnej 13,72 osoby/100. Równie niepokojąca jest ilość świadczeń MOPS wypłaconych mieszkańcom obszaru rewitalizacji ze względu na niepełnosprawność, osiągając średnią 44,4 świadczenia przy średniej dla gminy 14,15. Biorąc pod uwagę ilość interwencji Policji związanych z przemocą w rodzinie w latach 2012-2016 wśród mieszkańców terenów przeznaczonych do rewitalizacji, była ona blisko 3-krotnie wyższa (2,8) od średniej gminy (1). Również wyniki egzaminów gimnazjalnych dla w/w terenu potwierdzają słabszy (45,60%) poziom wykształcenia niż średnia gminy (52,66%).

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Knyszyn potwierdzają iż największym problemem w sferze społecznej gminy jest bezrobocie (53,85% wskazań), emigracja mieszkańców (34,27%) oraz mała liczba miejsc oferujących zagospodarowanie czasu wolnego (28,67%).

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Główne problemy spoza sfery społecznej dotyczą **sfery środowiskowej**. Wiążą się one przede wszystkim z występowaniem budynków przeznaczonych do termomodernizacji oraz nieruchomości na których nadal występują płyty azbestowe zagrażające zdrowiu mieszkańców. Ogromny problem stanowi system grzewczy oparty w głównej mierze na przestarzałych kotłach grzewczych na paliwo stałe (węgiel, drewno). Średnia koncentracja budynków mieszkalnych emitująca pyły w procesie spalania opału (węgiel, drewno) dla gminy wynosi 23,67 podczas gdy wskaźnik ten dla obszaru rewitalizacji wyniósł aż 66,2 budynku.

Również ankietowani w badaniu potwierdzili iż mała liczba obiektów dostosowanych do norm dotyczących energooszczędności i ochrony środowiska jest problemem w gminie – 70 wskazań tj. 48,95% ankietowanych.

Wizja lokalna terenów przeznaczonych do rewitalizacji oraz badania ankietowe potwierdziły również występowanie problemów związanych ze **sferą techniczną**. Największe problemy związane są ze stanem technicznym budynków zaobserwowano w Knyszynie przy ul. Białostockiej (budynek zabytkowy - Fot.2) oraz Grodzieńskiej (budynek zabytkowy - Fot.1) a także w miejscowościach Knyszyn Zamek (Fot. 4) i Zofiówce (Fot. 5). Badania ankietowe również potwierdzają zły stan zabytków, degradację techniczną zabytków, obiektów cennych historycznie (49 wskazań, tj. 34,27%).

Ważnym problemem w **sferze przestrzenno-funkcjonalnej** jest natomiast niewykorzystany potencjał przestrzeni publicznych – dotyczy to głównie terenów centrum Knyszyna (Rynek Miejski) oraz terenów rekreacyjno-sportowych przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Knyszynie przy ul. Białostockiej a także przestrzeni publicznych na osiedlu mieszkaniowym w Knyszynie-Zamku, terenu rekreacyjno-sportowego przez Zespole Szkół w Kalinówce Kościelnej oraz terenu wokół świetlicy wiejskiej oraz schroniska dla osób bezdomnych i ubogich prowadzonego przez Stowarzyszenie "PURMIA" w Zofiówce. Respondenci w tej części ankiety najczęściej wskazywali na „niedostateczną ilość i stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych” - 50 razy, tj. 34,97% odpowiedzi, „Brak miejsc noclegowych/słaba baza noclegowa” - 62 odpowiedzi tj. 43,36% oraz 42 razy na „niezadowalający stan przestrzeni publicznej (placów zabaw, ścieżek, zieleni, itp.) tj. blisko 30% wszystkich odpowiedzi.

Do najważniejszych obiektów użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych znajdujących się na obszarze rewitalizacji możemy zaliczyć:

1. Rynek Miejski w Knyszynie stanowiący centralną część miasta z częścią parkową, obejmujący zabytkowy kościół oraz lamus plebański, pocztę, budynek Urzędu Miejskiego wraz z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Knyszyńskim Ośrodkiem Kultury oraz komisariatem Policji. Tuż obok Rynku Miejskiego znajduje się centrum przesiadkowo-komunikacyjne - dworzec PKS wraz ze skwerem zieleni.
2. Knyszyn, ul. Białostocka- jedna z głównych ulic miasta, odchodząca od placu Rynku Miejskiego, na której mieszczą się: Zespół Szkół Ogólnokształcących w Knyszynie (szkoła podstawowa i gimnazjum, hala sportowa), boisko ORLIK, Przedszkole Samorządowe oraz budynek po dawnym internacie - obecnie pustostan wymagający rewitalizacji. Tuż obok- teren rekreacyjno-sportowy: boiska do gry w

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

piłkę nożną, siatkówkę, tenis ziemny, miejsce do rozpalenia ogniska, pole namiotowe, w przyszłości - zbiornik wodny wraz z infrastrukturą turystyczną (wiata, ławki, kosze, wc, grill).

3. Knyszyn, ul. Grodzieńska –kolejna główna ulica miasta, łączy się również z placem Rynku Miejskiego. Najważniejsze obiekty użyteczności publicznej to: SP ZOZ w Knyszynie (szpital, przychodnia, poradnie specjalistyczne), apteka, księgarnia, dawna zabytkowa przychodnia – obecnie pustostan wymagający rewitalizacji.

4. Kalinówka Kościelna – Zespół Szkół (gimnazjum, szkoła podstawowa, przedszkole, boisko, sala sportowa), zabytkowy kościół i lamus plebański, przychodnia podstawowej opieki zdrowotnej, sklepy.

5. Knyszyn-Zamek – osiedle po byłym państwowym gospodarstwie rolnym, wymagające natychmiastowych działań rewitalizacyjnych ze względu na najsilniejszą koncentrację zjawisk kryzysowych (11 wskazań z 14 badanych problemów). Planowane jest m.in. zagospodarowanie przestrzeni publicznej (plac zabaw, boisko, wiata rekreacyjna, miejsce na ognisko).

6. Zofiówka – w budynku dawnej szkoły mieści się obecnie świetlica wiejska oraz schronisko dla osób bezdomnych i ubogich prowadzone przez Stowarzyszenie "PURMIA".

Na tych terenach prowadzona będzie kompleksowa rewitalizacja. Niemniej jednak, co wynika z przytoczonej Ustawy o Rewitalizacji "Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zamieszczone w Gminnym Programie Rewitalizacji mogą być realizowane również poza obszarem rewitalizacji, jeśli wynika to z ich specyfiki"⁵.

⁵ Art. 15, pkt 3. Ustawy o rewitalizacji

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Fot. 1 Zabytkowa kamienica po byłej przychodni, Knyszyn, ul. Grodzieńska. źródło ©Wojciech Wojtkielewicz.

Fot 2. Drewniany budynek manufaktury tkackiej Juliusza Arndta przy ulicy Białostockiej 38 w Knyszynie – były internat (lata 30, XIXw. – źródło: zbiory Knyszyńskiego Towarzystwa Regionalnego im. Zygmunta Augusta).

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Fot. 3 Rynek miejski w Knyszynie – źródło: zbiory Knyszyńskiego Towarzystwa Regionalnego im. Zygmunta Augusta).

Fot.4 Fragment osiedla mieszkaniowego w miejscowości Knyszyn-Zamek, źródło: Urząd Miejski w Knyszynie.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Fot. 5 Świetlica wiejska oraz schronisko dla osób bezdomnych i ubogich prowadzone przez Stowarzyszenie "PURMIA" w miejscowości Zofiówka, źródło: Urząd Miejski w Knyszynie.

Fot. 6 Boisko szkolne przed budynkiem Zespołu Szkół w Kalinówce Kościelnej, źródło: Urząd Miejski w Knyszynie

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.